

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

COMPUTERWORLD

ICT-STRATÉGIA DÖNTÉSHOZÓKNAK • ALAPÍTVÁ 1969 • WWW.COMPUTERWORLD.HU • 2007. JÚNIUS 12. • XXXVIII. ÉVFOLYAM 24. SZÁM

Szolgáltatástudomány

SOA Executive Summit címmel kétnapos szakmai konferenciát tartott az IBM Budapesten, több mint másfél száz hazai és környező országbeli szervezet vezetőinek részvételével.

írta: Kis Endre • A szolgáltatás-orientált architektúra, amely új technológiák alkalmazását, hozzáértő módon előkészített fejlesztések megvalósítását feltételezi, egyáltalán nem idegen a magyar vállalatoktól – mondta a rendezvényt értékelve *Paál Péter*, az IBM Magyarország vezérigazgatója. – Ezen a téren semmiben sem maradunk el a világ más régióitól, amelyet több hazai projektünk technológiai színvonalára és eredményes-

beli aelelnöke. – Romániában a huszonhét pénzügyintézetet összekötő bankközi elszámolási rendszert helyezi SOA-alapokra, Szerbiában pedig a pénzügyminisztérium vámelszámoló rendszeréhez fejleszt olyan újrafelhasználható szolgáltatásokat, amelyeket később más minisztériumok is használhatnak majd. Egy európai uniós projekt keretében pedig a schengeni zóna határátkelőit összekötő rendszer szolgáltatásorientált architektúráján dolgozunk.

Az IBM-nek világszerte több mint 4500 SOA-ügyfele van. A WinterGreen Research májusban közzétett jelentése szerint az IBM részesedése 2006-ban 53 százalék volt az 1,27 milliárd dolláros SOA-piacon, nagyobb, mint az összes többi szállítóé együttvéve. A Forrester Research szerint ez a piac szoftverek vonatkozásában 4. szolgáltatásokkal együtt azonban több mint 160 milliárd dolláros üzleti lehetőséget kínál.

Sandy Carter, az IBM SOA és WebSphere stratégiáért, valamint értékesítési csatornáért felelős aelelnöke arról számolt be, hogy a vállalatok több mint fele a kellő szakértelem hiányát tartja a SOA-projektek legfőbb kekértékkötőjének. Az IBM ezért a SOA-projektek indítását megkönnyítő iparági csomagok mellett az ismeretterjesztés és a szakképzés újszerű formáit is kidolgozta, amelyek kínálata a szimulációs játéktól (*képnézőn*) az egyetemi tananyagig ível.

sege is bizonyít. A CIB Banknál kialakított SOA-környezet például a háttérrendszerektől az ügyfélkiszolgálásig valamennyi területen megteremtette a szolgáltatásalapú működés feltételeit. Ez az architektúra nyílt szabványokra épül, így a pénzügyintézet ma már a beszállítók szélesebb körét versenyezteszheti a további fejlesztések kivitelezésére.

– Az IBM hasonló projekteket valósít meg a közép- és dél-kelet-európai régió számos országában – mondta *Jim Koerner*, az IBM szoftver üzletágának térség-

COMPUTEX TAJPEJ 2007

Tudósítónk jelenti Tajpejből • A világ második legnagyobb IT-kiállítása utoljára tölti meg a szokásos, régi helyszín csarnokait; jövőre már egy ultramodern kiállítóközpontban várja látogatóit. A rendezvény jelentőségét mutatja, hogy az AMD és az Intel erre az eseményre időzítette több új termékének bejelentését. Az AMD a Barcelona kódnevű szerverprocesszort mutatta be, míg az Intel a hamarosan megérkező 45 nanométeres Intel processzorokhoz tervezett hármas sorozatú lapkakészleteit – a komponensgyártók pedig a rájuk épülő

alaplappokat. Késni fog viszont az AMD Budapest kódnevű terméke (nomen est omen?). Nem hivatalos a bejelentés, de több VGA-gyártó is megerősítette: az Intel megkereste őket azzal, hogy jövőre újra beszáll a diszkrét – azaz nem integrált – grafikuskártya-üzletbe. A lépés fogadtatása pozitív, mivel sokkal kiegyensúlyozottabb verseny várható majd mind az árak, mind a szolgáltatások tekintetében.

Akiállításon szerzett tapasztalatainkról *részletesen is beszámolunk* következő lapszámunkban.

Érdemei elismerése mellett...

írta: Tihanyi László • A 9. CIO Fórumon átadott Chief Innovation Officer 2007 Díj kitüntetettjét, *Engel Lászlót* elbocsátották a Dunaferrről (az elismerést lapunk az Infopennel közösen ítélte oda a szakembernek). Megkeresésünkre közölte: csak részben érte váratlanul a fejlemény, amely érthető, ha az új tulajdonosok adminisztratív

átstrukturizálásra készülnek. A közelmúltban a Dunaferrről visszaintegrált Ferrinfo Zrt. operatív vezetésétől váltak meg, ami adminisztratív s nem szakmai döntés. Ezt az is mutatja, hogy kiváló informatikusokról van szó, akiket a cégnek valószínűleg pótolnia kell. *Engel László* tudomása szerint ez még nem történt meg. Ez a döntés ugyanakkor „szo-

ciális” szerenese is a nehézségek közepette: az elbocsátott tizegynéhány szakember közül mindössze egy-kettő nem találta magának még megfelelő munkát, és csak idő kérdése, hogy ők is elhelyezkedjenek. *Engel László* az idén év elején létrejött Magyar Gazdaságfejlesztési Központ (MAG) Zrt. informatikai fősztályvezetője (CIO-ja) lesz.

COMPUTERWORLD TRÉNING

ADOBE CS3 GYAKORLATOK

*Lemaradt az Adobe roadshowjának budapesti állomásáról?
Nem jutott elegendő információhoz? Melyek az új InDesign rejtett
titkai, amelyek ismeretével megkönnyítheti munkáját?*

Nyitott kérdések – közös megoldások

2007. június 21.
Corner Rendezvényközpont,
1052 Budapest,
Bajcsy Zsilinszky út 12.

TERVEZETT TÉMAK

- CS3 általános újdonságok, a csomagok áttekintése, az Adobe CS koncepciója
- Kreatív újdonságok, Photoshop InDesign és Illustrator a tervezők szolgálatában
- Online újdonságok a gyakorlatban: Flash, Dreamweaver és más newmedia eszközök a CS3 csomagokban
- Képfelkészítés, egységes színkezelés és alkalmazások közötti kommunikáció a CS3-ban

Bővebb információ és online jelentkezés

<http://events.computerworld.hu>

KÉNYELMESEN AZ IGAZI

TARTALOM

2007.06.12.

ÜZLET

Senki vagy, ha a Google nem ismer

Abigail Garvey járványtani kutató vezetőként megváltozott, Abigail Wilsonként azonban megkérdőjelezték az önéletrajzában felsorolt publikációk hitelességét – ezek ugyanis nem voltak megtalálhatók a Google keresési találati között...

14. oldal ▶

TECHNOLÓGIA

Teszt: liliputi adattárházak

Tesztünkben azoknak a termékeknek a kínálatát vizsgáltuk, amelyeket a gyártók a SOHO, vagyis kis irodai és otthoni irodai környezetbe szánnak. Közös jellemzőjük, hogy aprók s nem igényelnek különösebb karbantartást.

19. oldal ▶

AKTUÁLIS

- 06 . **EGYÜTTMŰKÖDÉSEK** Nemzetközi kutatóintézet Veszprémben
- 06 . **ÜZLET** Meg kell küzdeni a befektetésekért
- **SZOFTVER** Fekete gyöngy Redmondból
- 07 . **ÜZLET** Elkelt az Avaya
- **Communication Manager 4.0**
- **ESEMÉNY** A vállalati polgár
- 08 . **PROJEKTMENEDZSMENT** A projektszerű működés lehet az új varázsszó
- **FELMÉRÉS** Sikeres projektek

FÓKUSZ

- 10 . **VoIP és szélessávú kapcsolat**
- **VoIP MAGYARORSZÁGON** Halló! Itt a VoIP beszé! A felhasználókat nem érdekli a mögöttes technológia, ők telefonálni akarnak – mondják azok a cégek, amelyek VoIP-technológia segítségével kínálnak távközlési szolgáltatást. A felhasználókat az alacsonyabb tarifák, az ingyenesség vonzza.

- 11 . **NÉVJEGY UPC**
- **NÉVJEGY** Megafone
- **NÉVJEGY** Fone cégötletén
- 12 . **TUDTA-E?** Hatvanhat forint egy évre
- **NÉVJEGY** Macrogate
- 13 . **Tiltás, türes, támogatás** A mobilszolgáltatók kicsit felemásan viszonyulnak a VoIP-hoz. Nagy-Britanniában az Orange és a Vodafone tiltanak a VoIP-ot, itthon megtiltják. Németországban pedig felkarolják.

ÜZLET

- 14 . **Rejtőzködő weboldalak**
- **Szemelítő intelligenciák**
- **AZ UNIVERZÁLIS KERESŐ** MITOSZ
- **Senki vagy, ha a Google nem ismer...**
- 16 . **IVSZ-REFORM** Kapcsolatok építése
- **Áprilisi közgyűlésén több döntést is hozott az Informatikai Vállalkozások Szövetsége. Ezek háttéréről beszélgettünk Gögge Péterrel, az IVSZ új főtitkárával.**
- 17 . **MICROSOFT SYSTEM CENTER** Modell-alapú felügyelet
- **A Microsoft System Center felügyeleti termékcsaládja olyan technológiákra épül, amelyekkel automatizálhatók a rendszermenedzsment leggyakoribb feladatai.**
- 18 . **EU-TÜKÖR** Szélessávú hozzáférést mindenkinek
- **EU-TÜKÖR** Versenyképességi keretprogram: első pályázatok

TECHNOLÓGIA

- 19 . **A jövő képernyője**
- **A HDTV utódja**
- **SOHO HALÓZATI ALLOMÁNYKISZGÁLÓK** Liliputi adattárházak Régi trend már, hogy a nagygépes megoldások szépen lassan beszűvőrognak az asztalunkon álló gépbe, de még mindig születtek érdekes termékek. Ki gondolta volna néhány éve, hogy kis irodai, sőt otthoni környezetben is van létjogosultsága egy állományszervernek?
- 20 . **GYAKORLAT** Korlátozott hozzáférés
- 22 . **THUNDERBIRD 2 – AZ INGYENES LEVELEZŐ** Második felvonás
- **A Thunderbird első változatának nem sikerült felforgatnia a levelezőprogramok piacát. A projekt azonban rendületlenül folyt tovább, kiváncsian telepítettük tehát a második próbálkozást.**
- 24 . **BLOGFIGYELŐ** Widget-gazdaság
- **A Facebook Developers API-t nagy csinnadrattával jelentették be a múlt héten, a szakbloggerek pedig lecsapnak a témára, mint sárkány a meleg pitére...**

HORIZONT

- 26 . **Ő a Spamkirály**
- **Érdemeik elismerése mellett**
- **Robotok harca** Számunkra többnyire láthatatlanul, de már majdnem mindenhol ott vannak a robotok, ha nem is a tudományos-fantasztikus irodalomból megismert humanoidok. Számítalan versenyt is bonyolítanak a robottervezés majd minden kategóriájában.

ÁLLANDÓ ROVATAINK

- 04 . **VÉLEMÉNY** Nemes dZ Dániel: Nem eszik olyan forrón a borscsot
- **Most megtörtént az első nemzetközinek mondható összecsapás a kibertérben. Húzzanak bele, tudós urak, még szeretném látni, ahogy beindul a világ első hiperhajlímúve!**
- 05 . **Események**
- 06 . **Hir MOZAIK**
- 21 . **Heti biztonság**

Hirdetői index

Adobe CS3 tréning	2. oldal
Bp. Mikroelektronika	17. oldal
Krugel Exim	behúzás
Mediashop	2. oldal
PC World	25. oldal
Podcast	32. oldal
Vodafone	5., 7. oldal

Lapzárta után

IVSZ-díjak tizedszer

Kmetty József, a KÜRT Zrt. vezérigazgatója lett a 2007-es év informatikai vállalkozója, míg Csizsér Bélát, a Sicontact Kft. ügyvezető igazgatóját az Év Fiaatal Informatikai Vállalkozójának választották a tizedik alkalommal megrendezett Gyurós Tibor-díj-kiosztó ünnepségen. A díjat az Informatikai Vállalkozások Szövetsége (IVSZ) alapította 10 évvel ezelőtt. Ez alkalomból külön elismerésben részesítették Beck Györgyöt, Kürti Sándort és Reszler Ákos az elmúlt évtizedben a hazai IT-szakmaért tett erőfeszítéseikért. Ők a Pro Informatika Díjat kapták.

Kmetty József 2004-ben vette át a KÜRT irányítását az alapító-tulajdonos Kürti Sándortól, s három év alatt a kisvállalati szerkezetű céget menedzsmentszemléletű, nemzetközileg sikeres vállalatcsoporttá fejlesztette. Vezetése alatt a vállalat az elmúlt három évben évi mint-

egy 30 százalékos árbevétel-növekedést ért el.

Csizsér Béla alig hároméves múltja visszatekintő cége, a Sicontact Kft. az egyik legsikeresebb vírusvédelmi szoftver, a NOD32 értékesítése révén 2004 óta hatszoro-

A díjazottak: Reszler Ákos, Beck György, Kürti Sándor, Kmetty József, Kovács Zoltán, az IVSZ elnöke és Csizsér Béla

sára növelte bevételét, és közel ötszörösére üzemri eredményét. A cég sikerét jelzi, hogy a fejlesztő ESET Software a Sicontactra bízta termékei ausztriai értékesítését, így 2006 ősze óta már Ausztriában is működik a Sicontact leányvállalata. ▶

Következő számunk tartalmából

A rendszergazda

Mit jelent ma rendszergazdának lenni? – kérdeztük a szakembereket. Mint összeállításunkból is kiderül majd, a szakma átalakulóban van, a feladat pedig egyre felkészültebb, szolgáltatásosabb, csapatmunkára alkalmas embereket kíván. ▶

A zöld IT

A meghatározó szállítók sorra jelennek meg az energiatakarékos üzemeltethetőséget és ezen keresztül a környezet kímélését célzó termékfejlesztéssel, az ilyen eszközökhöz fűződő szolgáltatásaikkal. Zöld lufi, vagy valódi értéket szállít ez a stratégia? ▶

VÉLEMÉNY

Hazánkban nem vert fel túl nagy port az észt-orosz ellentét, illetve ennek informatikai következményei, így *Gothár Péter* nyomán röviden ismertetem a „tényálladékot”. Észtország kormányzati és kereskedelmi hálózatát súlyos DDoS (Distributed Denial-of-Service) támadás érte az után, hogy az észt kormány eltávolított egy második világháborús emlékművet Tallinn egy parkjából. A balti ország netes kultúrája igen fejlett: a banki szolgáltatások és az e-kormányzati ügyletek döntő többsége, illetve a parlamenti választás is részben a hálón zajlik. Ebből következően egy DDoS-támadás jóval nagyobb károkat okozott, mint okozna például hazánkban, ahol az internetes szolgáltatások kormányzati bevezetése – mondjuk így – nem mindig szigorúan szakmai alapon történik.

Megtámadták Észtországot, verjük félre a harangokat, nyakunkon a kibertábor! Pánikra persze semmi ok, tűzfalaink harcban állnak, a DNS és routing infrastruktúrában nem esett nagyobb kár, a kormányzati és pénzügyi oldalon pár órára elérhetetlené váltak. Két érdekes kérdést innen, Magyarországról is megvizsgálhatunk – elsőként rögtön azt: ki áll az egész mögött?

Bár mindenki az oroszokat vette elő, és az észt kormány is azt állította, hogy vissza tudják vezetni a támadásokat egy orosz kormányzati gépig, az Arbor analízise szerint nincs egyszerű út Moszkvaig. Ez persze egy botnet-hálózat esetén mit sem jelent – a koncepció alapötletéből fakadóan az egész világon mindenhol található fertőzött gépek. Több jel is arra mutat, hogy inkább spontán, hackercsoportok által elkövetett akcióról van szó – ez persze nem jelenti azt, hogy az orosz kormányzat teljesen ártatlan... Biztos választ valószínűleg sosem kapunk. *Putyink* természetesen cáfoltak, egy észt forrás viszont azt írja: a Nashi orosz ifjúsági szervezet magára vállalta a felelősséget a támadás megszervezéséért. A beismerés – amelyet egyelőre más forrásból nem erősítettek meg – beleillik a képbe. A csoport szoros szálakkal kötődik Putyinhoz, alapítója, *Szergej Markov* többször is kijelentette, hogy a szervezet célja az elnök támogatása, akcióik nagy részét pedig *Vlagyiszlav Szarkov*, Putyin egyik erős embere irányítja. A Nashi tagjai akadályozták napokon át a ki- és bejutást az észt követségre, letépték az észt zászlót, és egyébként is igen faragatlanul viselkedtek. Azt hiszem, nem vonok le túl merész következtetést, ha azt mondom: ha nem is a kormányzat megrendelésére, de annak támogatásával valósult meg a támadás. (Az már tényleg nem a *Computerworld* témája, hogy egy ifjúsági szervezet miért folytathatja napokon keresztül a nemzetközi joggal nyilvánvalóan ellenkező akcióját, így ezzel

a kérdéssel nem foglalkozunk. Oroszországban fejlett demokrácia van.)

Ami a nemzetközi visszhangot illeti, mindenki feltűnően óvatos – érthető kivételek maguk az észtek. A NATO elküldte szakértőit a balti államokba, Brüsszelben pedig „rendkívüli komolyság”-ról és a „szövetség módos operandóját érintő kérdés”-ről beszéltek, mégsem történt érdemi kijelentés, vagy cselekedet. Hiába nevezik azonban elfogadhatatlannak a történeteket az EU-ban és a NATO-ban, ha a hasonló cselekedeteket nem definiálja támadásként egyik szövetség sem. Ha egy rakétával megbénítják egy országban a kommunikációt, az támadás. Ha a kibertérben teszik mindezt, az miért nem az? A kérdés elhangzott Brüsszelben is, válasz azonban – egyelőre – nincs. De ahogy *Mikko Hyppönen*, az F-Secure embere megfogalmazta: erős, több országon átívelő hálózatokat kell létrehozni a szövetségeken belül. Észre kell venni, hogy ugyanúgy alakítani kell a szövetség szabályzatát is, mint az egyes országok törvényhozásait, hiszen a világ változik. Egyre gyorsabban. Ideje eszelekedni.

A nemzetközi politikát kövesztük, kanyarodjunk kicsit vissza a szakmához: DNS- vagy routingcszóközökben nem esett kár, pár bank és teleco-szolgáltató nem kevés pénzt bukkott az ügynön, de a „háború” nagyobb áldozatok nélkül véget ért. Kérdések tömkelegét veti fel az

ügy. Vajon lehet-e védekezni egy ilyen támadás ellen? Hogyan?

Ki lehet-e alakítani egy óriási SOS- (Secure Overlay Service) hálózatot az e-kormányzat részére?

Ha igen, érdemes egyáltalán?

Lehetséges létrehozni nemzetközi hálózatokat – különös tekintettel arra, hogy az „EU” és a „közös program” kifejezések gyakorlatilag külön halmazt képeznek?

És az örökzöld téma: hogy lehetne felelősségre vonni a kibertűnözőket?

Feladták az orosz hackerek a leckét.

Hogy az átlag (nem észt) ember számára mit jelentett az egész? Valószínűleg semmit, nem volt az eseménynek jelentős médiavisszhangja sem idehaza, sem határainkon túl. Nemzedékek technomániásainak viszont vélhetően kéjes vigyort csalt az arcára a „kibertábor” szó. Ha a várható magyar életkort nézzük, pár éven belül elérünk életünk feléhez. Gyermekeként láttuk a Terminátort, jó pár éve működnek már – ha kísérleti stádiumban is – különböző kibervégtagok és érzékszervek. Olvastuk a Mars-béli krónikákat. 1997-ben képeket küldött nekünk a Mars-szonda. Kamaszként olvastuk *William Gibson* regényeit. Most megtörtént az első nemzetközinek mondható összecsapás a kibertérben. Húzzanak bele, tudós urak, még szeretném látni, ahogy beindul a világ első hiperhajtóműve!

Nemes D. Z. Dániel

Nem eszik olyan forrón a borscsot

IMPRESSZUM	
COMPUTERWORLD	COMPUTERWORLD-Számítástechnika
ICT-irattalga dírtólmentesek • alapja 1989 • 2007 június 12. • XXXIX. évfolyam 24. szám	
Kiadja	IDG Hungary Kft.
Magas	1025 Budapest Madách Imre ut. 13-14. A ép.
HU ISSN 0237-7837	Postacím: 1374 Budapest 5, Pf. 578
	Internet: www.idg.hu
Felelős kiadó	Biró István ügyvezető – ibiro@idg.hu
Lapigazgató	Szigervári József – jszigerv@idg.hu
Műszaki vezető	Birkus Imre – ibirkus@idg.hu
Nyomás és kötészet	D-Plus Kft.
	1037 Budapest, Csalághygyi út 19-21.
Ügyvezető igazgató	Németh László
Szerkesztőség	
Főszerkesztő	Csontos Péter – pcsonos@idg.hu 46311111
Főszerkesztő-helyettes	Dervenik István – idervenik@idg.hu 46311111
Lapszerkesztő	Barabás Balázs – bbarabas@idg.hu 46311111
Online-szerkesztő	Tótköli Gábor – gtokoli@idg.hu
Olvasószerkesztő	Égyed Zsóka – zeegyed@idg.hu
Munkatársak	Árkoszlai Gábor – garokoszlai@idg.hu 46311111 Bata László – lbata@idg.hu 46311111 Csorán Sándor – scsorani@idg.hu 46311111 Horváth Ádám – ahorvath@idg.hu 46311111 Kis Endre – ekis@idg.hu 46311111 Makk Árpád – amakk@idg.hu 46311111 Mészáros Tibor – tmibor@idg.hu 46311111 Samu József – jsamu@idg.hu 46311111 Trautmann Balázs – trautmann@idg.hu 46311111 Vass Enikő – evass@idg.hu 46311111 Bödör Eszter – ebodori@idg.hu Telefon: 577-4343, fax: 266-4343 Internet: www.computerworld.hu e-mail: level@idg.hu
Ujságíróink szakmai képzésének háttérét a NetAcademia Oktatóközpont biztosítja. www.netacademia.net	
Tipográfia: IDG Grafikai Stúdió	
Stúdióvezető	Palotai Árpád – apalotai@idg.hu Berényi Teréz – tberenyi@idg.hu Béres Gábor – gberes@idg.hu Heltsmann Attila – aheltsmann@idg.hu Lázárfalvi Tamás – tlazarfalvi@idg.hu Végh Ágnes – avegh@idg.hu
Korrektúra: IDG Nyelvi Labor	
Havadi Krisztina – khavadi@idg.hu Sz. Erdős Judit – jerdos@idg.hu	
Hirdetésfelvétel	
Hirdetési osztályvezető	Radácsy Katalin – kradacsy@idg.hu Telefon: 577-4310, fax: 266-4274
Lapreferens	Rodríguez Nelsonne – ironrodriguez@idg.hu Telefon: 577-4311
Kereskedelmi asszisztens	Bóhn Andrea – abohn@idg.hu Telefon: 577-4316, fax: 266-4274 e-mail: kerrod@idg.hu
Terjesztési és ügyfélszolgálat	
Terjesztési igazgató	Babinecz Mónika – mbabinecz@idg.hu Telefon: 577-4301, fax: 266-4343 MediaShop: mediashop.idg.hu e-mail cím: terjeszt@idg.hu
Marketing	
PR-munkatárs	Kovács Judit – jkovacs@idg.hu
Konferencia	
Rendezvényszervező	Dézi Róbert – rdezi@idg.hu Kovács Orsolya – okovacs@idg.hu
Jogi közlemények	
Szerkesztőségünk a kézzel írt leveleket lehetőségei szerint gondozza, de nem vállalja azok visszaküldését, megőrzését.	
A COMPUTERWORLD-ben megjelenő vélemények íráskor szerzői szerzői jogi felelősséget nem vállalnak, minden jog fenntartva. A szerzők jogait a szerzők maguk tartják fenn. Bármilyen másodlagos terjesztés, nyilvános vagy üzleti felhasználás kizárólag a kiadó előzetes engedélyével történhet.	
A hirdetőket a kiadó a legnagyobb körültekintéssel kezeli, ám azok tartalmáért felelősséget nem vállal.	
Terjesztési, előfizetési, ügyfélszolgálati információk	
A lapot a Lapkor Rt. alternatív terjesztők és egyes származékos technikai szakszolgálatok terjesztik. Előfizethető a kiadó terjesztési osztályán, az InterTicketnél (266-0000 9-20 óra között), a postai kézbesítésként (MűK: 444-4444, terjeszt@computerworld.hu , fax: 303-3440). Előfizetési díj egy évre 14 940 forint, fél évre 7320 forint, negyed évre 3510 forint.	
Lapunkat a MATESZ auditálja	
Olvasóink szövegeit a Nemzeti Médiaanalízis mérli fel.	

AKTUÁLIS

ESEMÉNYNAPTÁR

JUNÍUS 13-20.

Június 13., Budapest • PGP – Vállalati titkosító rendszer kialakítása ➔ www.piksys.hu

COMPUTERWORLD
KONFERENCIA

Június 14., Budapest • e-Working – munkahelyteremtés IP-alapon ➔ events.computerworld.hu

Június 18-21., Budapest • Excel Professional ➔ www.lit-hungary.hu

Június 19-21., Budapest • IT-folyamatmenedzsment ➔ www.lit-hungary.hu

Június 20., Budapest • Vállalati tűzfall és VPN-megoldás a WatchGuardtól ➔ www.piksys.hu

COMPUTERWORLD
TRÉNING

Június 20., Budapest • Adobe CS3 gyakorlatok tréning ➔ events.computerworld.hu

TOVÁBBI ESEMÉNYEK

www.computerworld.hu/esemenynaptar

Együttműködések

Nemzetközi kutatóközpont Veszprémben

Közös információbiztonsági kutató-fejlesztő központot hoz létre a KÜRT Zrt., a Pannon Egyetem (korábban: Veszprémi Egyetem) és az amerikai Alacera International. A TSEC (Technology Security Experience Center) várhatóan egy év múlva kezd meg tevékenységét. Célja olyan komplex biztonságtechnológiai kutatások megvalósítása, amelyek biztosítják a települések, városok és intézmények komplex védelmét. Az erről szóló megállapodást a múlt héten írták alá a felek. A jövőbeni együttműködés pénzügyi háttérét hazai és nemzetközi, vállalati és kormányzati (magyar, európai és amerikai) források adják. *Kürti Sándor*, a KÜRT elnöke és *Tóth G. Árpád*, az Alacera elnök-vezérigazgatója elmondta: a konkrét kutatási tervekről a közeljövőben megalakuló projektvezető csoport fog dönteni. Az itt létrehozott fejlesztéseket elsősorban a köolajipari, ingatlanfejlesztői, egészségügyi szervezeteknek szánják, és

TUDTA-E?
Alacera

Az amerikai Alacera International szolgáltatásai, termékei és szellemi tulajdonának fókuszja a „komplex lakóhely- és településvédelem”, amelynek összetevői a biztonságstratégia, a településbiztonsági stratégia, az informatikai technológiák és a tudástranszfer. Az egy éve megalakult vállalat elsősorban az észak-amerikai, közel-keleti és közép-ázsiai, valamint a kelet-európai piacokra koncentrált.

általában olyan vállalatoknak, ahol fontosak az átfogó biztonsági rendszerek (például a pénzügyi szektorban).

A KÜRT Zrt. korábban is együttműködött a Veszprémi Egyetemmel,

az elmúlt öt évben több közös kutatás-fejlesztési projektben vettek részt. *Tóth G. Árpád* elmondta: Magyarország azért fontos az Alacera számára, mert egyrészt itt található az a szakértői bázis, amely egy ilyen projekthez szükséges, másrészt földrajzilag előnyös helyzetben van, tekintettel arra, hogy a kutatóközpontnál előállított termékeket elsősorban Európában és a Közel-Keleten tervezik értékesíteni.

Az új kutatóközpont modellértékű lesz, tekintettel arra, hogy az Alacera további hasonló intézetek megnyitását tervezi Európában. A Pannon Egyetemen megnyitott központ várhatóan megfelelő tapasztalatokat fog nyújtani a későbbi központok létrehozásában, illetve finanszírozásában. A KÜRT Zrt., az Alacera International és a Pannon Egyetem célja, hogy az új központ a biztonsági kutatás-fejlesztés európai kiválósági központja (center of excellence) legyen. **ESZ**

Az üzleti élet sokszor kiszámíthatatlan.

A számlád legyen kiszámítható!
Új Üzleti FIX előfizetések.

100%-ban lebeszélhető havidíj,
másodperc alapú számlázás,
már 1 SIM-kártyától választható,
egyszerű, kiszámítható csomagok
kétéves hűségnyilatkozattal.

Most élhetsz igazán

Az új Üzleti FIX tarifacsomagok április 16-tól érhetőek el, kizárólag üzleti előfizetők részére, legfeljebb 20 SIM-kártyával, kétéves hűségnyilatkozat aláírásával. Minden időben és minden hálózatba azonos perc- és SMS díjak. A havidíj normál díjas hívásokra és SMS-ekre használható fel. További információk, díjak, feltételek és részletek az ÁSZF-ben és annak Díjszabás mellékletében: 1270. www.vodafone.hu

AKTUÁLIS

Üzlet Meg kell küzdeni a befektetésekért

Kockázati befektetők több mint 2 milliárd eurót investáltak induló IT-vállalkozásokba Európában. Az összeg egytizede annak, amit hasonló amerikai cégekbe fektettek be.

A kockázati befektetők tavaly összesen 6,4 milliárd eurót hoztak Európába, ennek egyharmada az IT-ipar új vállalkozásaihoz érkezett – derül ki a Library House brit piacutató cég tanulmányából. A Microsoft megbízásából készült felmérés szerint 2006. jó év volt ebből a szempontból az európai IT-szektor számára, de az itt befektetett összegek még mindig csupán egytizedét teszik ki az Egyesült Államokba irányítottaknak.

A felmérés arra is figyelmeztet, hogy veszélybe kerülhet Európa pozíciója,

ahogy a fejlődő piacok – főként Kína és India – egyre vonzóbbak lesznek. „A befektetési piacok szédületes fejlődést mutatnak Kínában és Indiában. Ha Európa továbbra is a befektetések egyik fő célpontja szeretne maradni, akkor erős és hatékony támogatást kell kialakítania az innováció számára” – nyilatkozta Roger Franklin, a Library House egyik vezetője. Jan Mueblfeit, a Microsoft Europe elnöke szerint a kis technológiai vállalatok nagy hatással vannak a munkaerőpiacra és a gazdasági növekedésre, de szükségük van a befektetők támogatására. **➤sz**

(Az IVSZ főtákarának véleményét a hazai befektetésekről lásd a 17. oldalon)

Szoftver

Fekete gyöngy Redmondból

Még a nyár folyamán megjelenik a K2.net nagyvállalati humán workflow megoldás következő verziója, amelynek újdonságait a fejlesztő SourceCode szakemberei ismertették az Abesse Zrt. konferenciáján.

A K2 platform olyan eszközöket kínál, amelyekkel az üzleti felhasználók önállóan, illetve az informatikai oldal közreműködésével együttesen is könnyen és gyorsan tervezhetnek és állíthatnak össze újrahasznosítható elemekből dinamikus üzleti alkalmazásokat, űrlapokat, szabályokat és jelentéseket. Ezek a folyamatvezérelt alkalmazások kompozit felépítésűek és az üzletifolyamat-felügyelő megoldások egyes elemei is gyakran megtalálhatók bennük. Az ilyen automatizált folyamatok által támogatott dinamikus alkalmazások többek között megrendelések fogadására és teljesítésük végigkövetésére, jóváhagyások begyűjtésére, valamint teljesítmény mérésre is képesek tehetők.

– A folyamatok alacsonyabb szintű automatizáltsága miatt a vállalatok zöme a kellenél lényegesen több időt és energiát áldoz az olyan feladatokra, mint például a számlák jóváhagyása vagy a beszerzési igények elbírálása – mondta lapunknak Rónai Balázs, az Abesse Informatikai Tanácsadó Zrt. vezérigazgatója. – Ezek az emberi munkafolyamatok más területektől, a termeléstől, az ügyfélkapcsolatok ápolásától vonják el az erőfor-

rásokat, ezért fontos, hogy átfutási idejük a K2.net használatával akár 45–50 százalékkal is csökkenthető.

A K2.net platform jelenlegi, 2003-as verzióját felváltó, BlackPearl kódnevű fejlesztett új kiadása többek között olyan vizuális, hűzd és ejtsd elven működő fejlesztőeszközöket tartalmaz, amelyek alkalmazását az üzleti felhasználók is könnyen elsajátíthatják. Így maguk is aktív részt vállalhatnak az általuk használt alkalmazások és riportok, az őket is érintő folyamatok, szabályok létrehozásában és optimalizálásában.

Jonathan King, a SourceCode redmondi székhelyű K2 üzletágának technikai szakértője kérdésünkre elmondta, hogy a cég a Microsoft-partnerek azon szűk körébe tartozik, amelyek a termékfejlesztésben is együttműködhetnek a szoftvercég mérnökeivel. A K2.net így a lehető legszorosabb integrációt biztosítja a Microsoft-alaptechnológiával – például a .NET keretrendszerrel és a Windows Server 2008-ban megjelenő Windows Workflow Foundationnal – csakhogy, mint a szoftvercég alkalmazásaiival, többek között az Office és a Sharepoint Server legújabb verzióival.

A K2.net BlackPearl béta-verziója március óta elérhető a tesztprogram résztvevői számára. A kód gyártásra kész (RTM) változata egy hónap múlva várható, és a kész termék bejelentésére is sor kerül még a nyáron. **➤KE**

CÉGINFO HÍRMOZAIK

Az angliai Sophos új, globális partneri programot indított. Ennek során eddigi magyarországi partnerét a Törszér és Máriás Szoftver Irodát (TMSI) a legmagasabb, „Platinum partneri” státuszba sorolta, elismerve ezzel az iroda eddigi szakmai munkáját és a hazai piac dinamikus fejlődését. Ezzel egy időben a hazai kis- és középvállalatok pénzügyi helyzetét átértékelve egy kiemelkedően kedvező „áttérőprogramot” (competitive upgrade) is indított, amelyben a listaárhoz képest 75 százalékos árkedvezményt kínál azoknak, akik a Sophos termékeire váltanak. **➤**

A NETGEAR 60 millió dollárért megvásárolja az Infrant Technológiát. Ebből 20 milliót a részvényesek a következő három évben meg is kapnak, amennyiben elérik a meghatározott értékesítési számokat. Az akvizíciót követően Paul Tien Infrant elnök-vezérigazgató veszi át a NETGEAR meghajtó-termékcsaládjának irányítását és ugyanakkor a NETGEAR elnökhelyettesévé is kinevezik. **➤**

2007 májusától a BMGE Távközlési és Médiainformatikai Tanszékén működő oktatási laboratórium egy Nortel gyártmányú BCM50 IP telefonrendszerrel gazdagodott. A berendezés beszerzéséhez a Kapsch Kft. adott anyagi támogatást az egyetemnek. **➤**

A jövőben emelt díjas SMS-sel is lehet majd – akár egyhónapos időtartamra – spamszűrő szoftvert vásárolni. A fejlesztő Yellow Cube ezzel egy újabb lehetőséget kínál ügyfeleinek a kényelmes ügyintézéshez, sőt 2007. szeptember 1-jéig egy havidíj árértékét két hónapra biztosan mentesülünk a kéretlen levelek áradatától. **➤**

Magyarországra érkeztek a HP Edgeline-technológiát alkalmazó többfunkciós eszközei. A CM8060/CM8050 rendszerek ötvözik a lézer és tintasuga-

ras technológia előnyeit, és a legjobb nyomtatási innovációkat tartalmazzák egy eszközben. Az új többfunkciós eszközök (MFP-k) rendkívül megbízhatóak és képminőségük is kitűnő. A HP 1,4 milliárd dolláros beruházással kifejlesztett skálázható nyomtatási technológiája (Scalable Print Technology) több fűvökát tartalmazó, nagyobb nyomtatófejek tervezését teszi lehetővé. Ennek nyomán fejlesztették ki a HP Edgeline-megoldást, amely az oldal egész szélességét lefedő nyomtatófejekkel dolgozik. Mivel ennél a technológiánál a nyomtatófejek helyett a papír mozog, a gép gyorsabban, élesebben és élénkebb színhatással nyomtat. **➤**

Az SAP AG és a Novell kibővítik jelenlegi együttműködésüket: közösen adnak támogatást az SAP-alkalmazásokat Novell SUSE Linux Enterprise Server rendszerén futtató ügyfelek számára. Az ügyfelek mostantól egyetlen támogatási belépési ponttal rendelkeznek az operációs rendszertől az alkalmazásokig, így egyszerűbbé válik számukra a támogatási problémák megoldása, illetve csökken a teljes birtoklási költség. A Novell SUSE Linux Enterprise Server Priority Support for SAP applications (SUSE Linux Enterprise Server elsőbbségi támogatás SAP-alkalmazásokhoz) karbantartási és támogatási csomagja már elérhető, és az SAP-alkalmazások teljes életciklusának kezeléséhez az SAP Solution Manager alkalmazáskezelő megoldással az SAP globális támogatási központjába integrálható. **➤**

Az ATEN International a Computex kiállításon mutatta be legújabb KVM-kapcsolóit. A gyártó termékei a SOHO-felhasználóknak tervezett eszközöktől a vállalati termékcsaládig terjednek. A kiállításon a közönség az új Cat 5 KVM switcheket, LCD KVM-kapcsolókat, IP-alapú szervermenedzsment eszközöket, KVM extenderket és HDMI switcheket ismerhetett meg. **➤**

REGISZTRÁLJON!

Ha szeretné hétről hétre figyelemmel követni az IT-szakma legfrissebb eseményeit, ha szeretné, hogy a legfontosabb szakmai résztvevőkhöz eljussanak az Ön cégével kapcsolatos információk, ne habozzon: regisztráljon a ceginfo.computerworld.hu oldalon!

Computerworld Céginfo – Tudjunk többet egymásról!

AKTUÁLIS

Üzlet Elkelt az Avaya

Az Avaya igazgatótanácsa elfogadta a részvényenként 17,5 dolláros vételi ajánlatot, ezt azonban még a cég részvényeseinek is jóvá kell hagyniuk. Az Avaya papírjai május 25-én 13,67 dolláron álltak, ennél a TPG Capital és a Silver Lake Partners körülbelül 28 százalékkal kínált többet – más kérdés, hogy egy nappal később már elterjedt a felvásárlás híre, és a vállalat részvényei június 1-jén már 16,08 dollárt értek. Az Avaya legutóbbi pénzügyi évében 5,2 milliárd dolláros bevételt és 220 milliót hasznolt termelt, a cég értékét pedig 6,2 milliárd dollárra becsülték.

2007 első negyedében az Avaya a maga 19 százalékos piaci részesedésével világszerte volt a vállalati telefónia eszközeinek eladásait tekintve. A 2,1 milliárd dolláros piac 16 százaléka volt a Ciscoé, míg a harmadik helyen – az Avaya megszerzéséért szintén harcra induló – Nortel állt, 13 százalékkal. A Nortel vesztes ajánlatának részleteiről nincsenek pontos információink. **▼**

Communication Manager 4.0

Bár mostanában az Avayáról szóló hírek általában az új tulajdonos megjelenéséről szólnak, azért az IP-telefonok világában zajlik tovább az élet – a Communication Manager 4.0 változatának a bejelentése is éppen szerdára esett. Az Avaya telefonközpontok lekeként működő szoftvert *Kóvári István*, az Avaya konzulense mutatta be. Mint elmondta, a fejlesztésnél az elsődleges szempont a megbízhatóság növelése volt; az új verzió legfeljebb évi 5 perces előre nem tervezett állásidőt ígér. Természetesen a kapacitások is nőttek, például a külső szolgáltatókhoz lehetséges 8 ezer trónkapcsolatot 12 ezerre növelték, és a szoftver azt is lehetővé teszi, hogy 7 ezer call center ügyintéző dolgozzon egyidejűleg.

A megbízhatóságot szolgálja, hogy ha több telephelyen alkalmazzák a telefonrendszert, a kisebb telephelyek is teljes funkcionálissal működnek. Ha a telephelyek között az egyik fajta összeköttetés megszakad,

a Communication Manager másfajta kapcsolatra tudja terelni a forgalmat.

A szoftver fő fejlesztési vonala a SIP. Az első kis telefonhálózatot nagyon egyszerű kiépíteni; gyakorlatilag az IP-hálózat használható hozzá, csak annyi többletet igényel, hogy a hálózati csatlakozók PoE-képesek legyenek – erre a telefonok meghajtásához van szükség. A Juniper routerekhez készülő SIP-modullal egy eszközön keresztül mehet ki a forgalom. A Software Update Manager fontos elem: a rendszerben nagyon sok olyan eszköz van, amellyel frissíteni lehet a szoftvert – ezekből megkeresi a legújabb változatot, és előre megadható módon akár telepíti is. Kisebb újdonságnak tűnik, de van rá igény, hogy az átirányítást helytől (külső vagy belső hívás) és időtől függően lehesen megadni.

A telefonhálózat állapota a CNA-val (Converged Network Analyzer) figyelhető: feltérképezi a hálózatot, kirajolja a topológiát, és figyeli a vonalak terhelését. **▼**

Esemény A vállalati polgár

Szegény az az üzlet, amely nem hoz mást, csak pénzt – idézte előadásában Henry Fordot *Horváth Péter* a XIX. Budapesti Menedzsment és Controlling Fórumon.

A stuttgarti székhelyű IFUA Horváth & Partners vezetői tanácsadó cégcsoport alapítója a vállalatok társadalmi felelősségadata (CSR) és üzleti stratégiája közötti kapcsolatot elemzte. Többek között a Bosch és a Coca-Cola gyakorlatiból vett példákon keresztül mutatta be, hogy ez a fajta magatartás erkölcsi kötelesség, amelynek teljesítése a kedvező közmegetléstől jó hatást gyakorol a pénzügyi eredmények alakulására is.

A lapzártáskor megrendezett konferencia résztvevői a CSR stratégiai menedzsmentjének és controllingjának módszertana mellett a készülő ISO 26000-es szabvánnyal is megismerkedhettek. A szervezet várhatóan 2008-ban teszi közzé az új szabványt, amely a magán- és a közszféra szereplőit segíti a társadalmi szempontból felelősnek minősülő működés kialakításában és tanúsításában. **▼**

Mobil Internet bárhol, bármikor!

Forgalmi díj nélkül, 5 000 Ft havidíjjal

Vidd magaddal a szélessávot az új HSDPA modemmel! Telepítsd néhány kattintással, és máris internetezhetsz. Az akció új havidíjas előfizetéssel, kétéves hűségnyilatkozattal és egyéves tarifamegtartással érvényes.

Most élhetsz igazán

vodafone

Az akció 2007. június 1-től visszavonásig érvényes, a modem vagy adatkártya 1 forintért történő megvásárlása esetén. Magánzemély maximum 2 előfizetést köthet akcióval feltételekkel. A hűségnyilatkozat érvényessége alatt szerződésbontás a feltételes kedvezmény, illetve 1 éven belüli tarifaváltás a 39 900 Ft kötbér megfizetésével lehetséges. A szolgáltató jogosult az előfizetést a Vodafone Internet 5G tarifacsomagra átváltani és számlázni, ha az előfizető fájlcsere/alkalmazást használ és a tárgyhavi forgalma meghaladja az 5 GigaBájtot (extrém használat). A Vodafone fenntartja magának a jogot arra, hogy az akciót módosítsa, felfüggeszesse, megszüntesse. A szolgáltatás a Vodafone Mobil Internet lefedettséggel rendelkező területeken érhető el, lefedettség térkép: www.vodafone.hu. Az ÁSZF az akcióban kötött előfizetésekre is érvényes. További információk és feltételek: Részvételi Feltételek, ÁSZF, www.vodafone.hu

Projektmenedzsment

A projektszerű működés lehet az új varázsszó

A vállalatoknál egyre inkább a vezetés részévé válik a projektmenedzsment: a cégek versenyképessége nagyban függ attól, miként tudják a gyors változásokat leereagálni, amelyhez projektszerű működést kell elsajátítaniuk – mondta Cserna József, a Magyar Projektmenedzsment Szövetség elnöke. [Írta: Mozsik Tibor]

A projektek a stratégiai célok megvalósítására szolgálnak, ilyen lehet például egy új szolgáltatás piacra vitele, vagy bármilyen, a profitabilitást vagy a hatékonyabb működést szolgáló beruházás. Ezek megvalósításához jól definiált, a környezethez szabott, projektszerű működésre van szükség, ellenkező esetben a projektek elhúzódhatnak, de akár a befejezésük előtt zátonyra futhatnak. A projektmenedzsment eszköztárszerével a szervezetek egyedi célfeladataikat a határidők és a tervezett ráfordítások betartásával vihetik sikerre. A projektmenedzsmentet mint szolgáltatást a megrendelő jellemzően a nagyméretű, illetve a komplex projektek esetében veszik igénybe. Ha pedig kifejezetten összetett projektről van szó, mint amilyen például egy informatikai beruházás vagy szervezeti átszervezés lehet, akkor a méret sem feltétlenül számít. Különösen azokon a területeken van szükség a legtöbb pro-

jektmenedzserre, ahol a legélesebb a verseny, így az informatikában, a telekommunikáció és a pénzügyi szektorban.

Cserna József, a Magyar Projektmenedzsment Szövetség elnöke és a Project Management Institute Magyar Tagozatának alelnöke, aki „civilben” az Expertive Kft. ügyvezetője úgy véli: egyre hangsúlyosabbá válik itthon is a szervezeti szintű projektmenedzsment, amikor már a fő feladat nem is az egyedi projektek támogatása, hanem akár tízes-százias nagyságrendű projektportfóliók kezelése. Ebben a legnagyobb kihívás annak megszervezése, hogy miként lehet a

zett vizsgafelkészítő programoknak köszönhetően Magyarországon is egyre nagyobb szerep jut a minősítésnek.

Ahogy felértékelődik a projektmenedzseri szakma, egyre fontosabbá válnak a szakemberek által megszerzett nemzetközi minősítések; a multinacionális vállalatok mellett egyre inkább a hazai nagyvállalatok és az államigazgatási szervezetek is megkövetelik a projektvezető minősítését. A nemzetközi minősítések közül a legelterjedtebbek a Project Management Institute (PMI) által kidolgozott PMP-minősítés, illetve az International Project Management Association (IPMA) többszintű minősítési rendszere.

PM érettség modell

	I. szint Egyszerű	II. szint Kezdő	III. szint Közép	IV. szint Haladó
Kihívások	Projekt és emberek mérése	Idő- és költség-elszámolás	Folyamatmenedzsment	Vállalati projektmenedzsment (EPM)
Szükséges eszközök	Sablonok és egyszerű projektmenedzsment	Erfőrrás-menedzsment és munkaidő-nyilvántartás	Eljárás/módszertan sablonok becslések	Erőteljes PM- és portfóliómenedzsment integráció

Projektmenedzsment-érettségi modell

leghatékonyabban gazdálkodni a szükséges emberi és pénzügyi erőforrásokból. Hasonlóan vélekednek a nagy amerikai piacutató cégek is, amelyek szerint az elmúlt évtized hárombetűs „buzzword”-jeit követően az elkövetkező időszakban a cégek projektszerű működésére helyeződhet a hangsúly, amelynek a projektiroda, vagy programiroda lehet a motorja.

A projektportfólió kezelése fontos menedzsmenteszközzé vált, amelyhez a nagyvállalatok vezetőinek alapszinten érteniük kell, és az ehhez szükséges szakembergárdát is meg kell teremteniük. A projektportfólió-programok felértékelődését az is jelzi, hogy a legutóbbi világgongresszusát az idén tavasszal Budapesten tartó, s az egyik meghatározó világszervezet, a Project Management Institute módszertani segédleteinek sorában megjelent a projektportfólió-menedzsmentre, illetve programmenedzsmentre vonatkozó szabvány is.

A megfelelő projektmenedzser kiválasztásánál fontos előny a tapasztalat, de az itthon is elérhető szerve-

A projektek komplexitása sokszor oly mértékben megnövekszik, hogy már programról érdemes beszélni. A programmenedzsment feladatokkal a versenyszféra mellett egyre gyakrabban az államigazgatásnak, illetve az önkormányzatoknak is meg kell

birkóznuk az országba érkező EU-pénzek miatt. Sajnos az eddigi tapasztalataik, tudásuk alapján nem igazán tudnak ebben a rendszerben gondolkodni, és ez komoly veszélyeket hordoz magában – figyelmeztet Cserna József. A Magyar Projektmenedzsment Szövetség (PMSZ) éppen ezért rendszeres fórumot akar biztosítani a szakmai tapasztalatok cseréjére. A havi klubnapok mellett például az ősszel a szakemberek számára bemutatót szerveznek a legújabb projektportfólió-menedzsmentet támogató szoftverekről. A PMSZ emellett azt is tervezi, hogy a tavalyi, az Ernst & Younggal és a PMI Magyar Tagozattal közösen elvégzett hazai projektmenedzsment piacról szóló kutatást a közeljövőben újra elkészíteti, és a tapasztalatok alapján további kérdésekre is kiterjeszti. ▶

FELMÉRÉS

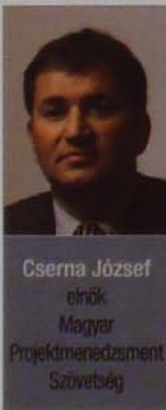

Sikeres projektek

A projektek egy része a világon mindenhol sikertelenül végződik: a The Standish Group felmérése szerint az EU-s projektek 31,1 százalékát utóbb felüggesztik, míg a befejezett projektek több mint fele átlagosan 169 százalékkal lépi túl az eredeti költségeket. A Forrester Research nemzetközi kutatása szintén hasonló eredményre jutott: a befejezett projekteknek mindössze 42 százaléka valósul meg az eredeti funkciókkal, célokkal. Az Ernst & Young, a PMI Magyar Tagozata és a PMSZ által tavaly elvégzett kutatása szerint egy átlagos projekt költségvetése Magyarországon jelenleg 100 ezer dollár alatt van, időtartama 3 és 12 hónap között mozog, és tipikusan kevesebb mint 10 projekttagot foglalkoztat. A magyarországi projektek 51 százaléka befejeződik be határidőre és költségterven belül. A projektek sikertelenségeinek okai között itthon leggyakrabban a projekter-

jedelem változtatása, az alultervezés, az elégtelen felső vezetői támogatottság, a nem megfelelő specifikáció, a körülmények változása, a projektmenedzsment elégtelensége, valamint a nem megfelelő változáskezelés szerepelnek.

Gamlett Gábor, a Magyar Projektmenedzsment Szövetség titkára, a Clarity Consulting Kft. menedzsmenttanácsadója a közelmúltban rendezett CIO Fórumon úgy fogalmazott: szerte a világon szemléletváltás tapasztalható, és egyre inkább összefog az IT és az üzlet; ez azonban projektmodszertan nélkül nem megy. Azok a vállalatok lehetnek sikeresek, ahol a projekt termékeinek minősége fontosabb, mint a határidők, és ahol gondot fordítanak a projekt előkészítésére és tervezésére. Fontos a projektmenedzsment-kultúra aktív terjesztése a vállalaton belül, és a siker lényeges összetevője a vezetői elkötelezettség is.

Cserna József
elnök
Magyar
Projektmenedzsment
Szövetség

A projektmenedzsment bizalmi kérdés

A projektmenedzserrel szemben elsődleges elvárás, hogy vezetőként a kivitelezés során harmonizálja a megrendelő igényeit a vállalkozó nyújtotta szolgáltatásokkal.

A Magyar Telekom Csoport tagjaként működő KFKI-LNX Zrt. hosszú évek óta foglalkozik komplex IT-infrastruktúra rendszerek megvalósításával. A projektek irányítását cégen belül a projekt- és szolgáltatásmenedzsment részlegek mint önálló szervezetek látják el. A KFKI-LNX projektmenedzsmentjei a nemzetközileg elismert PRINCE 2 és ITIL módszertanok alapján dolgoznak, emellett az egyes iparágakban vagy az államigazgatásban megszokott elvárásokhoz is igazodni tudnak.

Kétszintű projektrányítási modell

A projektmenedzsment tevékenységéről sokakban az az elképzelés él, hogy

feladata a szerződés megkötése után kezdődik, és munkája a szerződésben foglalt feladatok ellátásának koordinálása. A gyakorlatban ez azonban másként működik. A projektmenedzser a feladatok komplexitása függvényében már a presales fázisban bekapcsolódik a munkába, és szakmai tapasztalatával hozzájárul a szerződés előkészítéséhez. A kivitelezés során feladata nem csupán a szerződésben rögzített munkafolyamatok koordinálása, hanem az ügyfél stratégiai céljait támogató megoldások kivitelezése is.

A KFKI-LNX közel húszéves működése alatt összegyűjtötte azokat a tapasztalatokat, amelyek a projektmenedzsment ügyfélközpontú működését teszik lehetővé, és erre alapozva bevezette a kétszintű projektrányítást. A projektszervezetben különválasztjuk az operatív feladatok ellátását, valamint a menedzsment szintű feladatok koordinálását. Az operatív vezetésként a projektmenedzser végzi, a stratégiai, üzleti kérdésekben ugyanakkor a projektigazgató tartja a kapcsolatot az ügyfél felső vezetőivel, és biztosítja a menedzsment szintű támogatást.

Az operatív szinten, a komplex projektek esetében a projektmenedzser egy személyben látja el a kapcsolattartást, de a projekt jellegetől függően bevonhat alprojektek vezetésére további projektme-

nedzsereket, akik adott technológiára szakosodtak.

Projektmenedzszerünk „account rendszerben” dolgoznak, tekintettel arra, hogy ügyfélkezelés szempontjából fontos tényező, hogy az újabb szerződések megvalósítása során a megrendelő ugyanazzal a projektmenedzserrel dolgozzon tovább, aki korábban is részt vett az ügyfél IT-infrastruktúrájának fejlesztésében, és kamatoztatni tudja az eddig megszerzett tapasztalatokat.

Ki lehet projektmenedzser?

A projektmenedzserrel szemben fontos elvárás többek között, a kiváló kommunikációs készség, a vezetői képességek megléte, a magas fokú problémamegoldó képesség, a felelősségvállalás a rábízott feladat tekintetében, valamint, hogy rendelkezzen a megfelelő szintű műszaki ismeretekkel is.

A projektmenedzsment kiválasztására alapvetően kétféle módszert hasz-

a napi munkavégzés során elsajátítsák az adott szakterület feladatainak ellátásához szükséges képességeket. Gyakornokokat a projektmenedzsment is foglalkoztat, akik később főállású junior projektmenedzserként tevékenykedhetnek tovább a cégnél. Folyamatos képzésük és a tapasztalatok megszerzése biztosítja a magasabb szakmai szintekre történő előrelépést, amely a komplex projektek irányítására is alkalmassá teszi őket.

Hogyan látja el feladatait a projektmenedzser a gyakorlatban?

Kiváló példa egy komplex rendszer megvalósításának bemutatására az Esztergomi Hittudományi Főiskola rekonstrukciója, amely 2005-ben kezdődött el HEFOP-támogatásból. A műemlék épület felújításával párhuzamosan a KFKI-LNX szinte valamennyi, általa használt technológiát felvonultatta. Az ingatlan gyengeáramú rendszereinek, illetve strukturált hálózatnak kiépítésére kapott megbízást, a feladat része volt a LAN/WAN hálózat, hibrid telefónia, vezérlés- és vetítés-technika, videolánc, stúdiótechnika és

nálunk. Az egyik esetben a kiválasztás elsődleges szempontja, hogy olyan műszaki szakembereket válasszanak, akik komoly szaktudás mellett a fentiekben részletezett képességekkel is bírnak. A másik megközelítés a menedzsmentre helyezik a hangsúlyt. A projektmenedzsment a cég teljes körű portfóliójának ismeretében irányítja az operatív feladatokat, tervezési kérdésekben pedig az adott technológiára szakosodott mérnök támogatását veszik igénybe.

A KFKI-LNX komoly hangsúlyt fektet arra, hogy megfelelő szakértelemmel rendelkező fiatal kollégákat alkalmazzon. Kidolgozta gyakornoki rendszerét, amely már az egyetemisták számára lehetőséget biztosít arra, hogy

hangosítás, videokonferencia, biztonsági riasztó rendszer, beléptető rendszer, folyosói kamerarendszer és a tűzjelző rendszer kialakítása is. A rendszer megvalósítása során belső, illetve külső (alvállalkozó) erőforrásokra egyaránt szükség volt. A projektmenedzser egyik fontos feladata volt, hogy betöltsen a híd szerepét az alvállalkozó és a megrendelő között. A projekt igazgatója rendszeres kapcsolatot tartott az intézmény döntéshozóival, elősegítve ezzel az ügyfél szempontjainak maximális figyelembevételét.

A felelős projektmenedzser és a KFKI-LNX kollégáinak munkáját minősíti, hogy az ügyfél a szerződésben foglaltakon túl az elmúlt időszakban újabb megbízásokat adott a cégnek. ■

FÓKUSZ

IPTV, VoIP és szélessávú kapcsolat

A távközlés és a média konvergenciájának megfelelően a távközlési szolgáltatók Kelet-Közép-Európában mindenütt IPTV-szolgáltatást indítottak, ezzel párhuzamosan pedig a kábeltévés szolgáltatókkal versenybe szállva a beszédátvitelt, a szélessávú internetet és a televíziót egyetlen szolgáltatás részeként kínáló „triple-play” csomagokkal is megjelentek. Az IDC legfrissebb tanulmánya szerint a távközlési cégek hamarosan komoly versenytársai lehetnek az előfizetéses tévéműsor-szolgáltatóknak.

computerworld.hu/cikkek/iptv-kke ▶

Összeállította:
VASS ENIKŐ

A felhasználókat nem érdekli a mögöttes technológia, ők telefonálni akarnak – mondják azok a cégek, amelyek VoIP-technológia segítségével kínálnak távközlési szolgáltatást. A felhasználókat az alacsonyabb tarifák, az ingyenesség vonzza.

Az IDC szerint a VoIP az a következő generációs technológia, amely megváltoztatja a távközlési iparágat. A fogyasztói VoIP-szolgáltatások az IDC szerint még mindig gyermekeipőben járnak, ám az elkövetkező négy évben az általuk generált bevétel és elterjedésük tekintetében is exponenciális növekedésnek indulnak. A piacelemző cég szerint az amerikai VoIP-előfizetők száma a 2006-os 10,3 millióról 2010-re 44 millióra bővül. A szolgáltatás népszerűségét növeli a vele járó mobilitás és egyszerűség, valamint az alacsony tarifák. Az eszközöket sok helyen, nagy áruházakban is meg lehet vásárolni, kevés technikai tudás birtokában is könnyen beüzemelhető, így az IDC szerint

a VoIP-eszközök gyorsan háztartások nélkülözhetetlen kiegészítői lesznek. A piackutató előrejelzése szerint három év múlva a szélessávú internettel ellátott háztartások 62 százalékában használják majd a VoIP-szolgáltatásokat.

A VoIP-ra a felhasználók hagyományosan úgy gondolnak, hogy ez egy olyan telefonszolgáltatás, amikor előre feltöltött egyenlegről gazdálkodva tudunk telefonálni, számítógépes szoftver segítségével számítógépen át, vagy hosszú kódot bepötyögve hagyományos telefonkészüléken keresztül. VoIP-alapokon azonban a szolgáltatók olyan lehetőséget is kínálnak, ami a hagyományos telefonkészülékekkel is igénybe vehető; ilyenkor a végfelhasználók csak az alacsonyabb árakból kö-

vetkeztethetnek a használt technológiára. A VoIP-szolgáltatás előnye, hogy saját hálózaton belül ingyenes telefonálási lehetőséget ad, külföldi hívások esetében 70–80 százalékkal olcsóbb percdíjakkal. Összeállításunkban négy VoIP-technológián szolgáltató céget mutatunk be: a Fone Kft. 2007 áprilisában kezdte meg tevékenységét, a UPC régóta ismert a hazai piacon, míg a Megafone és a Macrogate előre konfigurált eszközöket kínál.

Helyhez kötött és nomád számok

Hosszas tesztelés után április 1-jén indította el e.fone nevű, nyilvános telefonszolgáltatását a Fone Távközlési, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. A cég a kis- és középvállalkozások-

HALLÓ!

Itt a VoIP beszél!

VOIP MAGYARORSZÁGON

ra, valamint az önkormányzatokra összpontosít. Szolgáltatása egyelőre Budapesten, Orosházán, Gyöngyösön, Nyíregyházán és Kecskeméten érhető el. Az IP-alapú telefonszolgáltatás ellenére a cég nem VoIP-szolgáltatóként definiálja önmagát. A többi VoIP-szolgáltatótól eltérően nemcsak a földrajzi elhelyezkedéstől független, 06-21-es kezdőszámú telefonszámot és az ehhez kapcsolódó szolgáltatásokat lehet igényelni tőlük, hanem a már említett körzetek földrajzi számaikat is. Arra is van lehetőség, hogy a szolgáltatást használó cég már meglévő vezetékes számát hozzájuk vigye. A szolgáltatás igénybevételéhez nem kell lecserélni a meglévő infrastruktúrát.

Az e.fone szolgáltatást a már említett területen működő internet-szolgáltatóknak is kínálják. A kisebb szolgáltatók ugyanis saját erőből nem képesek az internet-előfizetés mellé telefonszolgáltatást is adni, ha viszont a Fone Kft.-től bérik az ehhez szükséges infrastruktúrát és tudást, akkor fel tudják venni a versenyt a nagyobb szolgáltatókkal. A telefonszolgáltatás szoftveres megoldással is használható, ehhez az X-lite nevű, ingyenesen letölthető szoftvert ajánlják.

A Fone Kft. számításai szerint szolgáltatásuk használatával átlagosan 30-50 százalékos megtakarítást lehet majd elérni, sőt a sok külföldi hívást bonyolító cégek esetében ez az arány a 70-80 százalékot is elérheti.

Kábelén VoIP-telefon

A UPC az elmúlt egy év során megduplázta kábelés telefon-előfizetőinek

a számát, országszerte százezeren használják vezetékes telefonszolgáltatásait. Minden második telefon-előfizető triple play-ügylet, tehát a UPC kábel-teljesítés és internetes szolgáltatásait is igénybe veszi.

A UPC 2004 szeptemberében Magyarországon elsőként indított VoIP-alapú lakossági kábelés telefonszolgáltatást. Az elmúlt két és fél évben a UPC a főváros után fokozatosan egyre több vidéki szolgáltatási területre is kiterjesztette a UPC Telefont, amelyet ma országszerte 55 településen kínál. Előfizetőinek csaknem a fele (43 százalék) elhordozta telefonszámát korábbi telefonszolgáltatójától. Jelenleg a lakossági szolgáltató UPC birtokolja az elmúlt három évben elhordozott összes – egyébként jelentős részben üzleti előfizetéseket magában foglaló – földrajzi telefonszám mintegy negyedét.

A kábelés UPC Telefon hálózaton belül országszerte korlátlan mennyiségben forgalmidíj-mentes. A forgalmi statisztikák szerint a felhasználók gyakran élnek is ezzel a lehetőséggel, hiszen átlagosan minden ötödik hívásuk díjmentes, és havonta 50 percet beszélnek ismerőseikkel díjmentesen. Ugyanakkor a UPC Telefon előfizetőinek 97 százaléka egyben más szolgáltatásra (kábel-telvé vagy internet) is előfizet, s közülük minden második mind a három szolgáltatást igénybe veszi.

Szűcs László, a UPC sajtókapcsolati igazgatója fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a VoIP-szolgáltatások között nagyon nagy különbségek vannak. Esetükben nem is annyira érde-

kes, hogy VoIP-technológiával valósul meg a szolgáltatás, hiszen a felhasználó a technológiában semmi különbséget nem érzékel, csak az árakban vannak eltérések. Elmondta, hogy sok VoIP-szolgáltatás használatához különleges készülékre vagy számítógépre, de legalább szélessávú internet-előfizetésre van szükség. Sok esetben pedig (például Skype) kizárólag számítógéppel használható a szolgáltatás.

**NÉVJEGY
UPC**

A UPC Magyarország 1998-ban alakult, tulajdonosa a Liberty Global, Inc. Az anyacég 2006-os árbevétele 6,5 milliárd dollár volt, eredménye pedig 2,3 milliárd dollár, összes előfizetőinek a száma 19,4 millió, a telefon-előfizetők száma 2,7 millió. A magyar UPC 2006-os bevétele 307 millió dollár, eredménye 145 millió dollár volt, előfizetőinek száma 1,25 millió, ebből a telefon-előfizetők száma (a Monor Telefon Társaság hagyományos telefon-előfizetőivel együtt) 139 ezer.

Áruházi VoIP

Az Externet több mint tíz éve van jelen internetszolgáltatóként a magyar piacon. A cég 2006-ban indította Megafone néven VoIP-szolgáltatását, és nem titkolt céljuk, hogy az egyéb szolgáltatásaikat igénybe vevő ügyfelek a telefonszolgáltatást is tőlük rendeljék meg. A Megafone VoIP igénybevétele rendkívül egyszerű: a felhasználó a weboldalon regisztrál, le kell tölteni a saját Megafone telefonszoftvert, telepíteni kell a számítógépre, ezek után lehet használni a szolgáltatást. Minden új regisztrálónak öt perc ingyenes bel-földi beszélgetést adnak. A szoftver saját fejlesztésű, magyar nyelvű, a kliens neve GoTalk, a szolgáltatás pedig minden más kompatibilis programmal használható. A felhasználók az interneten nyomon követhetik egyenlegeiket, híváslistájukat. Az egyenleget normál banki átutalással vagy bankkártya segítségével is fel lehet tölteni. A feltöltött egyenleghez ingyenesen jár egy 06-21-es kezdőszámú telefonszám.

A Megafone webáruházban a VoIP-telefonáláshoz szükséges minden kiegészítő megtalálható, az egyszerű headsetektől kezdve, az USB telefonkészülékek át, egészen a mindent tu-

dó VoIP útválasztókig (routerekig). Kiemelt partnerek a Siemens, a D-Link és az SMC. A MediaMarkt-hoz hasonló nagy áruházakban előre konfigurált eszközöket kínálnak, ezeket otthon a meglévő telefonvonalra kell csatlakoztatni, és máris lehet használni. Ezekhez a termékekhez ezerforintos ajándékbeszélgetés jár.

Üzleti előfizetőiknek a klasszikus VoIP-szolgáltatás mellett szolgáltatásválasztást (CPS-t) is nyújtanak, ez a T-Com hálózathoz érhető el. A Megafone VoIP- és CPS-szolgáltatására is igaz, hogy nincs havi előfizetési díj, kapcsolási díj, a hívások elszámolása másodperc alapon történik. A cég állandó 24 órás ügyfélszolgálatot tart fenn. Terveik között szerepel weboldaluk átalakítása és fejlesztése, ugyanakkor most készítik elő a postpaid, vagyis az utólag fizetendő szolgáltatást. Az ügyfelek visszajelzései, kérései alapján fejlesztik tovább a GoTalk programot: első lépésben üzenetküldési lehetőségekkel bővítik.

**NÉVJEGY
Megafone**

Az Externet Kft. 1996-ban, az elsők között adott internetszolgáltatást Magyarországon. A Megafone szolgáltatás 2006-ban indult, jelenleg 12 ezer előfizetője van, köszönhetően a megbízható műszaki háttérnek, az alacsony percdíjnak és a könnyű használhatóságnak.

VoIP-hívások számítógép nélkül

Ugyancsak új szereplőként, idén április elsejétől kínálja VoIP-szolgáltatásait a MACROgate. A MACROgate IPsystems Magyarország Távközlési Kft. ügyvezető igazgatója, *Szabó Péter* tájékoztatása szerint a szolgáltatás hipermarketekben is megvásárolható. A Siemens otthoni telefonkészülékeit gyártó cégével közösen egy dobozban lehet megvásárolni magát a szolgáltatást és a Siemens Gigaset C450IP telefonját. A készülék és szolgáltatás ára összesen 36 990 forint, a fogyasztók ezért 20 ezer forintnyi, a T-Com területén csúcsidőn kívül lebeszélhető egyenleget kapnak ajándékba. Az ügyfelek online tájékozódhatnak egyenlegükről, illetve az általuk hívott számokról. A szolgáltató ügyigyekezik majd felépíteni egy-egy adott hívást, hogy a lehető legalacsonyabb percdíjra telefonáljon az ügyfél, így

NÉVJEGY

Fone cég történet

A Fone Kft. 2005 januárjában 10+10 millió forint törzstőkével indult, felhasználva a 2004-ben alapított dániai testvércég technikai és ügyfélszolgálati tudásbázisát, tapasztalatait. A cégindítás előtt a szolgáltatás már tesztüzemszerűen működött, s a tesztidőszak 2006 őszén lezárult. A kereskedelmi szolgáltatás 2007 áprilisában indult. A Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) 2005. március 25-én jegyezte be a Fone Kft.-t a távközlési szolgáltatók sorába, majd 2005. június 20-án kijelölte a cégnek a 6000000-6009999 budapesti földrajzi számtartományt. A Fone Kft. jelenlegi jegyzett tőkéje: 90 millió forint. 2007 végére 10 ezer ügyfelet és 100 millió forint bevételt terveznek.

Elsősorban előfizetési és felöltőkártyás telefonszolgáltatást nyújtanak Magyarországon területén, emellett bizonyos helyeken tárhelyet és webhostingot is adnak ügyfeleiknek. Ugyanakkor rendszerépitéssel és -fejlesztéssel is foglalkoznak. Az internetszolgáltatók részére „előcsomagolt” telefonszolgáltatást is kínálnak továbbszolgáltatási céllal. Szolgáltatási területük jelenleg Budapest és környéke (1-es előhívó), Kecskemét és környéke (76), Gyöngyös és környéke (37), Orosháza és környéke (68), Nyíregyháza és környéke (42), de a 21-es előhívószámú, helytől független elektronikus (nomád) szolgáltatási számot is oszthatnak.

VOIP MAGYARORSZÁGON

TUDTA-E?

Hatvanhat forint egy évre

Magyarországon nem kell külön feltételeknek megfelelnie annak a cégnek, amely VoIP-alapon távközlési szolgáltatást akar indítani – mondta *Márton György*, az NHH szóvivője. Az elektronikus hírközlési törvény követelményeinek természetesen meg kell felelnie a cégnek éppúgy, mint a többi hírközlési szolgáltatónak. A hatóság nem a technológiát, hanem az indított szolgáltatást nézi. Induláskor a VoIP-alapon távközlési szolgáltatást nyújtó vállalkozásnak kell eldöntenie, hogy elektronikus hírközlési szolgáltató vagy pedig vezetékes távközlési szolgáltató lesz – utóbbi esetben azonban meg kell felelnie a vezetékes

szolgáltatókkal szemben támasztott összes követelménynek. A szolgáltatónak az NHH felé csupán bejelentési kötelezettsége van; be kell mutatnia a cégnek az általános szerződési feltételeket, hogy ha ügyfélszolgálatot működtet, akkor hogy az hogyan érhető el stb. A földrajzi helyhez nem kötött, 06-21-es kezdetű VoIP-számot a szolgáltatók az NHH-től tudják igényelni, s a számokhoz ezres csomagokban lehet hozzájutni – egy szám évente 66 forintba kerül (ennyibe kerül a vezetékes szám használata is). Márton György tájékoztatása szerint a hatóság mindeddig közel 200 ezer darab 06-21-es kezdetű számot osztott ki.

a hívás díját pontosan csak utólag, az online kimutatásból ismerheti meg.

A felhasználók egy 06-21-es telefonszámot is kapnak. Ez visszahívható, ám később az is megoldható lesz, hogy a vezetékes telefonszámot hordozzák a VoIP-szolgáltatóhoz.

A szolgáltatás igénybevételéhez egy VoIP-készüléket is ajánlottak: a Siemens C450IP-t. A vezetékes nélküli készülék egy hibrid telefon, amely a hagyományos telefonhívásokat és az ADSL-en keresztüli SIP-protokolon lebonyolított hívásokat is fogadja. A telefonhoz egy átjárót is adnak, ide kell bekötni az internetet és a hagyományos telefonvonalat. Mivel ez az átjáró tartalmazza a szükséges beállításokat, a számítógépnek nem kell működni ahhoz, hogy telefonáljunk.

A készülék a MACROgate szolgáltatás igénybevételére van beállítva, ám másik, SIP-protokollt használó szolgáltatásra is átállítható. Skype-hívások fogadására vagy kezdeményezésére nem alkalmas a telefon, mert a Skype szoftvere nem a SIP-protokollt használja. Az átjáróhoz egyszerre hat készülék csatlakoztatható. A telefon újabb, fejlesztés alatt lévő C455IP változata vezetetrögzítő készülék, amely egyszerre hat VoIP-szolgáltató beállításait képes rögzíteni.

Schindler Péter ügyvezető igazgató szerint a vezetékes telefonszolgáltatás területén látnak igényt – elsősorban vállalati ügyfeleink részéről – jó minőségű, megbízható, biztonságos és költséghatékony megoldások iránt. Céljuk, hogy ügyfeleik részére kiaknázzák a legújabb

internetalapú technológiák adta lehetőségeket. A vezetékstelefon-szolgáltatáson kívül, de ahhoz kapcsolódva számos megoldást kínálnak a mobiltelefonálás és az internetszolgáltatás területén is. Kiemelten kezelik a GSM/VoIP, illetve a számítástechnika/VoIP konvergenciájára építő termékeket.

Az országosan kínált szolgáltatásokhoz minden esetben tudnak 0621-es számot biztosítani. Hamarosan – a társzolgáltatók együttműködési készségének függvényében – földrajzi számokra, illetve számhordozásra is lesz lehetőség. Az igazgató szerint ügyfeleiknél olyan aktív hálózati berendezéseket (router, gateway, ATA) állítanak fel, amelyek távfelügyelettel is üzemeltethetők, így arra is van lehetőségük, hogy a műszaki problémákat az ügyfélpanaszokat megelőzően észleljék és orvosolják.

Vélemény

A 06-21-es kezdetű telefonszámok helytől független, elektronikus – úgynevezett nomád – szolgáltatási számok, amelyeket a VoIP-szolgáltatást nyújtó cégek igényelhetnek. A számok használatával a VoIP-telefonszolgáltatást igénybe vevők visszahívhatók. Ez a gyakorlatban elég visszásan működik. Alaphelyzetben a VoIP-szolgáltatás számítógépes szoftver segítségével vehető igénybe. A számítógép nincs állandóan bekapcsolva, így a szám az idő nagyobb részében nem elérhető. Az sincs pontosan kidolgozva, hogy mi történjen akkor, amikor ez a szám nem elérhető. A 06-21-es szám nem hívható minden távközlési szolgáltató körzetéből, mivel a kis VoIP-szolgáltatók és a nagy távközlési cégek között nincs együttműködési

szer-

zódás, nem tudják elszámolni egymás felé a hívásokat. A legtöbb tarifaból az sem derül ki, hogy ezek a 06-21-es számok milyen tarifáért hívhatók. Őszintén meglepett, hogy például az Invitel hálózatából az ügyfélszolgálati munkatárs tájékoztatása szerint időponttól függetlenül bruttó 8,5 forintért hívhatók ezek a számok. Bár a tájékoztatás szerint az összes 06-21-es számot lehet hívni, a Macrogate munkatársát csak mobiltelefonon tudtuk megkeresni, a Macrogate számon nem.

A Fone Kft. nem tartja korrekt megoldásnak, hogy a 06-21-es szám nem minden távközlési szolgáltató hálózatából hívható. Szerintük ezzel próbálják a piac szereplőit korlátozni, azonban hosszú távon ez senkinek sem kifizetődő. Ugyanakkor ez minimális korlát a számmozgás elterjedésében. A Fone Kft. képviselője szerint a 06-21-es szám legnagyobb előnye, hogy Magyarországon belül nincs helyhez kötve a használata, így szerintük ez egyre jobban elterjed majd.

Az Externet Kft.-nél úgy vélik, hogy ha valaki egy 06-21-es számot hív, nem kellene tudnia, hogy a szám tulajdonosa melyik szolgáltatónál van. Szerintük lassan ugyan, de rendeződik az a probléma, hogy nem minden szolgáltató hálózatából lehet hívni ezeket a számokat. Sokkal nagyobb gondot okoz, hogy a távközlési szolgáltatók differenciált tarifát használnak a 06-21-es számok esetében. ▶

NÉVJEGY
Macrogate

Az osztrák Macrogate vállalatot 10 évvel ezelőtt alapították. Az internetes telefonszolgáltatást kínáló cégnek 50 ezer ügyfele van, egyebek mellett Németországban, Dániában, az Egyesült Királyságban, az Egyesült Államokban, Franciaországban, Ausztriában és Oroszországban. A vállalatnak Ausztriában 80 százalékos részesedése van az internetes telefonszolgáltatás piacán. A MACROgate IPsystems Magyarország Távközlési Kft. magyar többségi és osztrák kisebbségi tulajdonú cég, Magyarországon kizárólagos forgalmazója az osztrák MACROgate International VoIP-szolgáltatásainak. Az alkalmazások saját tulajdonú IBM szervereken futnak.

VOIP MAGYARORSZÁGON

Tiltás, tűrés, támogatás

A mobilszolgáltatók kicsit telemásan viszonyulnak a VoIP-hoz: Nagy-Britanniában az Orange és a Vodafone tiltanák a VoIP-ot, itthon megtűrik, Németországban pedig felkarolják.

Mobilberkekben kisebb vihart kavart, hogy a brit Vodafone és az Orange mobilszolgáltatók a VoIP-telefonhívásokat is támogató Nokia N95-ös telefonok szoftveréből kivették ezt a lehetőséget. A mobilszolgáltatóktól megszokott, hogy az általuk kínált, ártámogatott telefonokat a saját maguk képernyőjén, az azonban már nem általános eljárás, hogy egy adott funkciót – amely nyilvánvalóan veszélyezteti üzletmenetüket – kivégyenek a készülékből.

Az eset miatt a kis Truphone nevű brit VoIP-szolgáltató pert fontolgatott a Vodafone ellen. Azért csak a Vodafone ellen, mert ez a szolgáltató nem kapcsolta a Truphone mobilszámaira érkező hívásokat, és ez a távközlési szabályok megsértése. A Truphone 07624 000 kezdetű számai normális mobilszámként működnek – a Vodafone e hívásokat nem kapcsolta, függetlenül attól, hogy a hívásokat a Wi-Fi hálózaton keresztül vagy a Vodafone 3G szolgáltatásán át kezdeményezték.

Blokkolt oldalak

A Truphone alkalmazása a Nokia E sorozatának készülékein, illetve az N80-ason és az N95-öson is működik. A telefonokra egy kis szoftvert kell letölteni, ezután Wi-Fi-n vagy 3G-n keresztül adatátvitellel internetes telefonhívásokat lehet indítani. A regisztrált felhasználók egy visszahívható telefonszámot is kapnak, erre a számról SMS is küldhető.

A VoIP-szolgáltató szerint a Vodafone több VoIP-os weboldalt is blokkolt, mobilinternet-szolgáltatásán keresztül például a Skype oldala sem érhető el. A kis cég szerint ez ellentmond az Európai Unió versenyjogi előírásainak, hiszen a szolgáltatóknak kötelessége kapcsolni a konkurens távközlési szolgáltatók hívásait, és korlátlan hozzáférést kell adnia a szolgáltatásokhoz.

A Vodafone a tőle megvásárolható Nokia N95-ös telefont is korlátozza: a készülék SIP és internetes telefonálási lehetőségeket kínál, ám ezeket a szolgáltató blokkolja, vagyis nem lehet használni azokat. Sokak szerint ez az eljárás még a szolgáltató által támogatott készülékeken is törvénytelen.

Az, hogy a Vodafone megnehezíti a VoIP-szolgáltatások használatát, még nem jelenti azt, hogy nem is lehet használni

őket. A blokkolt mobiltelefonokra is lehet tölteni a VoIP-alapú alkalmazásokat, és telepíteni is lehet őket, ám azok a szolgáltatók szerint jobban lemerítik a készülékeket. A Nokia több millió eurót költött arra, hogy SIP-alkalmazásainak működését és az alkalmazások energiafogyasztását összehangolja, ha azonban a szolgáltató ezt a lehetőséget egy mozdulattal elérhetetlenné teszi, mindez értelmetlenné válik. A Vodafone közleményében arra nem reagált, hogy miért nem kapcsolja a Truphone VoIP-számait. Az internetes telefonálási lehetőségek kikapcsolásáról pedig úgy nyilatkozott, hogy azt a fogyasztók védelmében tette, mivel a szolgáltatásnak nem garantált a minősége, és az a közvélemény ellenére nem ingyenes, hiszen használatához a 3G-s adatforgalom lebonyolítására van szükség.

Itthon megtűrt

A három magyar mobilszolgáltató közül egyik sem vette ki a telefon szoftveréből a VoIP-telefonálási lehetőségeket. A T-Mobile sajtóosztálya szerint a mobilszolgáltató folyamatosan követi a legújabb technikai megoldásokat, és vizsgálja azok használhatóságát. Szerintük a percdíjak folyamatos csökkenése, a megbízható és egyszerű telefonálás nem a mobilos VoIP irányába mutat. Ha összevetjük a bonyolult beállításokkal – leginkább a magasabb árkategóriájú készülékeken – igénybe vehető, nehezen kezelhető megoldást a jelenlegi mobilhálózatok kínált kommunikációs lehetőségekkel, akkor a kettőnek nem azonos az értéke. A szolgáltató szerint a készülékek támogatásának mértéke több tényező függvényében, viszonylag széles skálán változik, de konkrét számot nem mondtak. A Pannon sajtóosztálya is megerősítette, hogy nem tiltják ezt a funkciót a készülékekben. Elsődleges céljuk azonban természetesen az, hogy a készülékek a Pannon szolgáltatásainak igénybevételére legyenek alkalmasak. Az ártámogatás mértékéről sem ők, sem a Vodafone nem nyilatkozott. A Vodafone szószavú válaszában elmondta, ők sem korlátozzák az N95-öson a VoIP használatát.

A Nokia hazai sajtóosztálya érdemben nem válaszolt a vitás kérdésre. Elmondták, hogy a Nokia azért tette le a voksát a VoIP mellett, mert elkötelezett az olyan előre-

mutató technikai újítások mellett, amelyek könnyebbé teszik a felhasználók életét. Az internetalapú telefonáláshoz már nincs szükség számítógépre, az internetalapú hívások lebonyolításához elég egy konvergens Nokia mobil VoIP-szolgáltatást jelenleg a Nokia N80 Internet Edition, a Nokia N95, E61i és az E65 készülékekkel, valamint a közeljövőben megjelenő Nokia E90 kommunikátorral lehet majd igénybe venni. Ezenkívül a Nokia N80 készülék Nokia Software Updater program segítségével egy egyszerű szoftverfrissítés után alkalmassá válik a VoIP-szolgáltatás beállítására, majd igénybevételére.

Érdekes és logikus stratégiai döntést hozott a Deutsche Telekom: ahelyett hogy tiltaná a VoIP-szolgáltatásokat, inkább bevásárolja magát ebbe a technológiába. A német távközlési cég május végén jelentette be, hogy befektet a VoIP-szolgáltatásairól ismert Jajah cégbe. Úgy tűnik, a Jajah népszerű befektetési célpont az IT-cégek körében, hiszen május elején az Intel jelentette be, hogy pénzt fektet ebbe a cégbe.

Alternatív megoldások

A Symbian 60 operációs rendszerű mobiltelefonokra is kifejlesztettek egy

Skype-hoz hasonló alkalmazást, a Fringe-et. Ez egy kicsi, mindössze 200 kilobájtos ingyenesen letölthető program. A Fringe olyan külsejű, mint a számítógépről ismert üzenőalkalmazások – a Skype, a Google Talk vagy az MSN Messenger –, sőt kapcsolathoz is lép ezekkel a programokkal. Használatkor a telefon akkumulátora jóval hamarabb kimerül, mint hagyományos használatkor. Szépséghibája, hogy használatához elő kell fizetni valamilyen adatesomagra a mobilszolgáltatónál – vagy Wi-Fi-s teleffonnal kell rendelkezni. Számítások szerint egyórányi beszélgetés 4,5 megabájt adatátvitellel jár. Nem QWERTY billentyűzetű telefonokról eléggé lassan lehet csevegni, ingyenes Skype vagy Fringe hívásokra azonban rendkívül kényelmes. Az alkalmazást és a szolgáltatást az ICQ volt ügyvezető igazgatója, *Ati Schechter* és 30 fős csapata találta ki és forgalmazza.

Nem kell mindenképpen alkalmazást telepíteni a mobilra, elég például, ha bejelentkezzünk a Jajah weboldalán; ott a vezetékes telefonok között ingyenes a hívás. A mobilhívásért már kell fizetni, de csak keveset. Ez a béta-állapotú szolgáltatás fél eurót megelőlegez, s ezzel használatbavétel előtt ki is próbálhatjuk. Két magyar vezetékes telefonvonal között a hívás percenként 40 eurócentbe – mintegy 100 forintba – kerül. A Jajah a Symbian platformú telefonokon hiba nélkül működik, és sok javas telefonon is használható –, hogy pontosan mely készülékeken, az a szolgáltatás weboldalán megtalálható. ▀

Megkérdeztük olvasóinkat

Ön szerint a mobilszolgáltatók jogosan változtathatják meg a telefonok szoftverét?

Nem, a lényeges változások elfogadhatatlanok **85%**

Igen, ha támogatják a készülék árát **15%**

(Forrás: Computerworld Online)

Rejtőzködő weboldalak

A Finjan biztonsági cég szerint egyre több olyan kártékony weboldallal lehet találkozni, amely a weblaphoz tartozó kártevőket IP-címenként csak egyszer teszi elérhetővé.

computerworld.hu/cikkek/finjan ▶

Szemtelő intelligenciák

A spammerek egyre többször fognak a mesterséges intelligencia felé fordulni az antispam technológiák hatástalanítása érdekében. Jönnek a hang- és videó-állományokat tartalmazó levelek is.

computerworld.hu/cikkek/aispam ▶

Senki
vagy,
ha a
Google
nem
ismer

http://

A Wall Street Journal beszámolt Abigail Garvey járványtani kutató esetéről. A hölgy vezetékneve megváltozott, miután férjhez ment, Abigail Wilsonként azonban megkérdőjelezték az önéletrajzában felsorolt publikációk hitelességét – ezek ugyanis nem voltak megtalálhatók a Google keresési találatai között. [Írta: Tökölí Gábor]

A Google 1998-ban lépett a nyilvánosság elé keresőjével – igen, ezt a céget is egyetemisták alapították egy garázsban –, a PageRank szisztemát pedig 2001-ben szabadalmaztatta. A rendszer lényege, hogy egymáshoz képest rangsorolja az oldalakat, vagyis számításba veszi, hogy egy adott weblapról hány link mutat más oldalakra, illetve hogy a vizsgált oldalra mutató hivatkozás hány helyen szerepel. Ennek alapján a Google keresője a találatokat olyan sorrendben listázza, hogy az alapvető tartalmi követelmények mellett az adott oldalra mutató linkek számát és relevanciáját is figyelembe veszi.

A weblapokat relatív fontosságuk szerint rangsoroló PageRank szisztema kétségkívül hatékony, azonban az is tény, hogy a vállalat elsőprő sikerét nemcsak ennek köszönheti. Ha a Microsoftot dívat azzal vádolni, hogy mások által fejlesztett technológiákat másol le és alakít át a saját szájze szerint, akkor a Google-lal kapcsolatban is jegyezzük meg, hogy a PageRank szabadalma önmagában kevés lett volna a sikerhez. Az első, valóban használható és korábban igen népszerű kereső, az AltaVista felépítésében és működésében tulajdonképpen a mai napig meghatározó, és a Google indulásakor számos olyan funkciója volt – különösen a nem angol anyanyelvűek számára –, amely riválisai fölő emelte.

A Google szolgáltatására azonban a kezdetektől jellemző volt a sallangmentes dizájn és a célszerűség. Az AltaVista vagy a Yahoo keresőalgoritmusa egyre kevésbé elégtették ki a felhasználók növekvő elvárásait, az oldalak portállá alakulása pedig nem bizonyult megfelelő lépésnek az érdeklődés fenntartására. Az internetezők növekvő tábora menthetetlenül átszokott a Google oldalára, ami semmi mást nem nyújtott nekik, mint a minimalista kialakítással párosuló gyors és eredményes kereséseket.

Nagy dobások

A keresőcég okult elődeinek és küszködő riválisainak példájából. Amikor a csúcson találta magát, nem elégedett meg a vezető szolgáltatások tessék-lássék foltozgatásával (lásd az Internet Explorer és a Microsoft korábbi esetét), hanem piacvezetőként határozott elképzelései voltak az internet-felhasználás jövőjéről. A keresőmotor természetesen nemcsak arra jó, hogy valaki hozzájusson az őt érdeklő információkhoz, hanem üzleti célokra is remekül felhasználható. A Google azonban úgy lovagolta meg ezeket a lehetőségeket, hogy általában megőrizte a róla kialakított pozitív megítélést, és újabbnál újabb ötletei a felhasználói élményt alig vagy egyáltalán nem befolyásolják.

A Google Groups híresoportok vagy a kattintásalapú (CPC) AdWords hirdetések mellett ilyen például az AdSense szolgáltatás, amely egy-egy website tartalmához kapcsolódó hirdetéseket jelenít meg az oldalon. Ez nemcsak bevételeket generál a lap tulajdonosának, de az oldal népszerűsítését és fejlődését is befolyásolhatja, mivel a hirdetések témája egybevág a saját tartalommal. Az egész lényege az, hogy a ráfordításoktól vagy a tartalomszolgáltatók méretétől függetlenül mindenki számára elérhető, egyszerű megoldásokról van szó. A Gmail levelezőrendszer mellett további nagy dobás a Google Maps ingyenes, műholdfelvételekre épülő online térképszolgáltatás is. Magyarországgal kapcsolatban például május eleje óta

ÜZLET

TUDTA-E? Az egyszerűség gyönyörködtet

A vállalatot és a PageRank szabadal-
mat létrehozó Larry Page és Sergey
Brin, a korábban a Novell vezető, am
hatodik éve a Google-t igazgató Eric
Schmidt, vagy éppen a rátermett mér-
nöki gárda érdemeit természetesen
mindenki elismeri. A felhasználók köre-
ben megszerzett és évek óta megtar-
tott népszerűségért azonban minden-
képpen Marissa Mayer a felelős. May-
er a cég jelenlegi alelnökévé (és első
női alkalmazottjaként) 1999 óta ha-
tároz az egyes termékek, szolgáltatá-
sok kibocsátásának idejéről és feltéte-
leiről, ezenkívül az ő nevéhez fűződik
a Google oldalainak szigorúan megör-
zött egyszerűsége is.

kereshetők az egy éve elérhető utcanév-
adatok.

A Google online termékeit még hosz-
szan sorolhatnánk, azonban jegyezzük
meg azt is, hogy a rendszer – természet-
esen – nem tökéletes. Attól függetle-
nül, hogy hibáit elsősorban azok hang-
súlyozzák, akik valamilyen módon hátrá-
nyos helyzetbe kerültek miattuk, a
modell működésén még van mit javítani.
A leggyakoribb kritika, ami a Google
szolgáltatását éri, a PageRank tech-
nológia piaci szerepe: a már említett
élet-halál ura effektuson túl nem külö-
nösebben bonyolult dolog manipulálni
a keresőt. A rendszer nem képes eldön-
teni, hogy egy link működik-e, vagy
sem. Az online hulladék kiszűrése nem
megoldott, és a rendszer hatékonyságá-
nak szempontjából a gombamód szapo-
rodó blogsite-ok is ebbe a kategóriába
tartoznak. Az oldalak mutatóit könnyen
feljebb lehet tornászni, ha valakinek
van kedve és ideje telezemetelni a sa-
ját vendégkönyvét, ezen kívül egy-egy
weblop optimalizálása a Google kereső-
jére szakértelmet, vagy legalábbis az átl-
agosnál behatóbb ismereteket és azok
folyamatos frissítését igényli.

Egy frissen indított oldal értelemszerű-
en óriási hátrányban van egy régóta mű-
ködő példánnyal szemben, hiába kínál
adott esetben gazdagabb tartalmat egy-
egy témakörben. Még zavaróbb, hogy a
vállalkozások nagy részének fogalma sincs
a Google keresőjének működéséről. A
Wall Street Journal egyik cikkében példá-
nak hozza fel *Kim Johnson* ruházati vállalat-
kozását, amely a *JohnsonShop.com* címen
érhető el. A cég problémái abból adód-
nak, hogy *Kirsten Johnson*, egy másik sty-
list *JohnsonClothing.com* néven indította
el saját weboldalát. Nem meglepő, hogy-
ha valaki a Johnson és a clothing (ruházat)
keresőszavakat adja meg a Google olda-
lán, mert *Kim* kollekciójára kíváncsi, akkor
nyilvánvalóan a *JohnsonClothing* találatait
kapja meg elsőnek. Az idő előrehaladtával
azonban a *JohnsonShop* címet is egyre ve-
szélyesebb lenne megváltoztatni, hiszen ez
a már meglévő ügyfelek elvesztéséhez ve-
zethet. Sakk-matt Google módra. Mind-
ebből egyébként egy sajátos üzletág is ki-
csírázott, hiszen egy olyan internetes cím,
amely előkelő helyen szerepel a Google-
le keresési találatai között, komoly értéket
képvisek. A Google technológiája persze
statistikai szempontból igen jól működik,
és ezt az alapvetés sem cáfolja meg,
hogy működhetne sokkal jobban is.

Darth Vadernek nincsenek többé titkai

Persze nehéz megjósolni, hogy mikor
és mennyivel működik majd jobban
a Google. A vállalat erőssége,
hogy különféle szolgáltatásait egymás-
sal összhangban, határozott koncepció-
val fejleszti. Imponáló készpénzállomá-
nyát is minden esetben úgy fekteti be,
hogy a bevásárlás illeszkedjék a „Nagy
Tervbe”. Erre jó példa a YouTube és a
DoubleClick akvizíciója, vagy éppen a
Picasa képfeldolgozó-rendszerrel való alka-
lalmazás, amelyet már a professzionális kép-
szerkesztés cárja, az Adobe is kénytelen
komolyan venni. A Google folyamato-
san fejleszti technológiáját, nemrég pe-
dig újabb lépést tett különféle kereső-
szolgáltatásainak egységesítése felé.

A vállalat összeolvasztja a hírekre, vi-
deókra, blogbejegyzésekre, térképekre,
fotókra vagy éppen üzleti információkra
vonatkozó kereséseket, minden eddigi-
nél következetesebb és lényegre törőbb
keresési találatokat szállítva felhasználó-
inak – mondta *Marissa Mayer*, a Google
alelnöke. Az elképzelés nem újdonság,
hiszen a vállalat is már évek óta egy ilyen
ideális keresőmodellről beszél, sőt ver-
senytársai, az AOL, a Yahoo vagy a Mi-
crosoft is hasonló fejlesztéseket végeznek
saját szolgáltatásaikban. *Marissa Mayer*
bejelentése azért kapott kiemelt figyelt-

met világszerte, mert konkrét, világos
megállapítások eddig még nemigen lát-
tak napvilágot a témában.

Több tanulmány is megjelent már az-
zal kapcsolatban, hogy a felhasználók
gyakran nem is tudnak a speciális kereső-
alkalmazások létezéséről. A legalapvetőbb
jelenségnél maradvá: a Google keresője-
nek magyar nyitóoldalán a Web, a Képek,
a Csoportok és a Webcímár beállítások
közül választhatunk. Sokan már ezek je-
lentésével sincsenek tisztában, és csak az
alapértelmezett Web opciót használják –
más kérdés, hogy aki mégis a Képekre ke-
res, az ritkán állítja be a képek méret,
ki-terjesztés vagy színmód szerinti csoporto-
sítását, megkönnyítve ezzel a saját dolgát.
A Google elképzeléseit a különböző funk-
ciók felsorolásánál jobban szemlélteti a
vállalat közleményében található példa.
Ha valaki a *Csillagok háborújában* szerep-
lő *Darth Vader* nevére keres, valószínű-
leg nemcsak a filmre hivatkozó weboldala-
kra kíváncsi, hanem képeket és videókat
is szeretne látni a sci-fi hősről. A Google
ennek megfelelően a mozifilm paró-
diáit vagy a *Darth Vader* ábrázoló ké-
peket éppúgy megjelenítené a találatok
között, mint az eredeti mozit készítő film-
stúdió legújabb alkotásait vagy a karaktert
alakító *James Earl Jones*ról szóló oldala-
kat – mindezt pedig a keresés szerinti fon-
tossági sorrendben listázná. A lényeg tehát
az, hogy nem lesz többé szükség a keresési
feltételek kacífiáns beállítására, illetve
a többféle, egymáshoz képest vertikálisan

működő keresőszolgáltatás egyidejű hasz-
náltatára. A találatokhoz további navigáci-
ós linkek is társulnának, amelyek az adott
speciális irányba vinnék tovább az infor-
máció után kutató felhasználót.

A Google jelenleg az új technológiai
hátter bevezetésén fáradozik, amely mind-
ent lehetővé tenné. Ehhez természet-
esen időre van szükség, így ha a közeljövő-
ben megadjuk a „python” keresőszót, még
nem kapjuk meg egy oldalon a Google
Blog Search-höz, a Google Book Search-
höz, a Google Groupshoz vagy éppen a
Google Code szolgáltatáshoz kapcsolódó
találatokat. A vállalat szerint azonban a fej-
lesztések végén olyan kereső áll az in-
ternetzők rendelkezésére, amely lényegesen
megkönnyíti majd a dolgukat, és felszám-
olja a jelenlegi „információs silót”. Azt
persze nehéz megjósolni, hogy a felhasz-
náló hogyan fogadják majd a rájuk szá-
dék információmennyiséget, hiszen je-
lenleg is általában az első néhány találatot
vizsgálják csak meg egy-egy keresés alkalmá-
val. Annyi azonban világosan látszik,
hogy a Google nem kénytelen maradni el,
és bár az utóbbi időben főleg dollármilliár-
dos bevásárlásával szerepelt a címloldala-
kon (legutóbbi aprócska beszerzése a span-
nyol Panoramo képmegosztó oldal volt),
továbbra is jelentős erőforrásokat fordít
saját technológiájának továbbfejlesztésé-
re. Noha az univerzális kereső modelljé-
re még várnunk kell, csak kevesen lepőd-
nének meg, ha a Google újra lépéselőnybe
kerülne vetélytársaival szemben. ▀

GYAKORLAT

A PageRank algoritmus

Egy oldal PageRank értéke tulajdonképpen
azt jelzi, hogy tetszőleges számú kattintgatás
után egy bárhonnan induló internetező mekkora
eséllyel jut el a szóban forgó weblapra. A 0-
tól 10-ig terjedő értéket egy kiválasztott oldal-
lal kapcsolatban magunk is könnyedén meg-
állapíthatjuk, ha annak URL-jét begépeljük a
megfelelő PageRank-vizsgáló site-on (például
www.checkpagerank.com). A PageRank mo-
d-szer a hivatkozáselemzés elméletén alapul.

A szisztema legyszerűsített modellje szerint
végyünk összesen négy weboldalt, ezeket ne-
vezzük A, B, C és D oldalnak. Ha az összes
oldal PageRank (PR) értékének összegét 1-nek
vesszük, és a B, C és D oldalak mind tartal-
maznak az A oldalra mutató linket, akkor az A
oldal PageRankje a többi oldal PageRankjéből
adódóan: $PR(A) = PR(B) + PR(C) + PR(D)$
Az oldalak azonban máshová mutató hi-
vatkozásokat is tartalmazhatnak, ezért ezek
számával (L) osztanunk kell az átvitt PR-ér-
teket: $PR(A) = PR(B)/L(B) + PR(C)/L(C) + PR(D)/L(D)$.

Egy internetező természetesen nem kattint rá
minden egyes felbukkanó linkre. A Google al-
goritmusra éppen ezért a keletre írt egy ön-
kényesen megállapított „csillapító tényező”
($d=0.85$), ami annak az eséllyel hivatott meg-
jeleníteni, hogy képzeletbeli surfőnk foly-
tatja-e utazását az újabb hivatkozásokon ke-
resztül: $PR(A) = 1-d + d[PR(B)/L(B) + PR(C)/L(C) + PR(D)/L(D)]$.
Egy-egy oldal természetesen több doku-
mentumot (N) is tartalmaz: $PR(A) = (1-d) / N + d[PR(B)/L(B) + PR(C)/L(C) + PR(D)/L(D)]$.
A modell néhány olyan tényezőt is figyelembe
vesz, amely befolyásolhatja az eredmény hite-
lességet: vannak elszigetelt oldalak, illetve csak
bemenő és csak kimenő linkekkel rendelkező
site-ok. A PageRank szisztema ezekre is meg-
oldást ad, például ha egy oldal nem tartalmaz
hivatkozásokat, akkor az internetező valószínű-
leg véletlenül választ egy újabb URL-t,
és tovább nézelődik – más szóval, a külső link
nélküli oldalak úgy vesszük, mintha minden-
hova mutathának rájuk hivatkozások.

ÜZLET

IVSZ-REFORM

Kapcsolatok építése

Áprilisi közgyűlésen több döntést is hozott az Informatikai Vállalkozások Szövetsége. Ezek háttéréről beszélgettünk Gögge Péterrel, az IVSZ új főtákarával. [írta: Barabás Balázs]

Az IVSZ egyik döntése alapján új pozíciót hoztak létre, a főtákarát, ugyanakkor összevonták az ügyvezető igazgatói és a főtákarai posztot. Miért volt erre szükség? – kérdeztük Gögge Péterrel.

Gögge Péter: Erről inkább az elnökség kellene megkérdezni. Az IVSZ reformot indított el 2004-ben.

Ennek célja, hogy a szövetség ne csak lobbítást, hanem konkrét szolgáltatásokat is nyújtson tagjai számára. Az elnökség úgy gondolta, hogy a korábbi irodavezetői pozíció nem fedi le kellő mértékben ezeket a feladatokat.

A reform keretében új vezetői pozíciót hoztak létre, ahol a főtákarának kiterjedtebb jogköre van – nem csak az iroda operatív irányítását, hanem a szövetség teljes működését illetően is. Az elnökség olyan munkatársat keresett, aki otthonosan mozog a szolgáltatások területén, van kormányzati tapasztalata, és dolgozott már vezetőként. Korábban én több éven keresztül dolgoztam az IBM-nél, az előbbi területeken, vezetői pozícióban, így remelem, tudok új impulzusokat adni.

Computerworld-Számítástechnika: Melyek azok az impulzusok, amelyeket szeretne megvalósítani az IVSZ-en belül?

G.P.: Inkább induljunk ki abból, hogy a tagok mit várnak tőlünk. Ők minden évben fizetnek tagdíjat, és szeretnék tudni, mi történt ezzel, mit kaptak érte cserébe. A tagok elégedettsége a legfontosabb mérőszám.

Folyamatosan figyeljük, milyen irányba, hogyan tudnánk tovább fejlődni. A szektorban olyan új területek jelentek meg, mint a szakképzés, a pályázatmenedzsment, a high performance computing, a biotechnológia vagy a nanotechnológia. Más területek pedig egyre nagyobb súlyt kapnak a különböző cégek számára. Meglátásom szerint az

IVSZ küldetése, hogy az üzletszerzésben, a piaci érvényesülésben segítsen.

A másik fontos szempont a tagok közötti együttműködés. A reform, amit 2004-ben indítottunk, épp ezt tűzte ki célul: az elnökség ne egy elszigetelt terület legyen, hanem működjön együtt a tagsággal, tevékenysége során jusson el a legkisebb tagvállalatokhoz is. Ezért is lett az idei közgyűléssel több elnökségi tagunk, hogy szélesebb spektrumon tudjunk kapcsolatot teremteni a tagjainkkal, jobban meg tudjuk érteni, mit várnak tőlünk.

Ami a konkrét szolgáltatásokat illeti, felméréseket készítettünk arról, hogy a tagok mit szeretnének. Vannak előttünk

külföldi példák: a román szervezet, az ARIES például a Nokia-val tárgyalt arról, hogyan tudnának közösen technológia transzfert megvalósítani a román informatikai cégekkel együttműködve. Tárgyaltunk a tudományos és technológiai attalával, aki hamarosan megkezdte munkáját az izraeli magyar nagykövetségen. *Kormányi Lászlóval* arról beszélgettünk, hogyan lehetne kockázati-tőkebefektetőket idehozni, s a kutatás-fejlesztés területén kapcsolatokat kialakítani az izraeli cégekkel. Jelenleg nagyon sok mindennel foglalkozik az

IVSZ, és ezt a sokoldalú tevékenységet szűkíteni kell ahhoz, hogy a prioritású területeken jóval hatékonyabbak lehessünk. Nem lehet mindent egyszerre megvalósítani, ezért a jövőben inkább három-négy fő területre igyekezzünk koncentrálni. Végül pedig: 150 kis- és középvállalat és nagyon sok mikro- és start-up cég van az IVSZ-ben. Nagyon fontos kérdés, hogy milyen szolgáltatásokat tudunk számukra nyújtani. Igyekezzünk ötleteket adni, de azt, hogy konkrétan milyen irányba fogunk továbblépni, a következő hetekben tagjainkkal együtt fogjuk közösen kidolgozni.

CW-SZT: Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium megújításával feltehetően nehezebb feladat lett az informatikai cégek érdekeinek közvetítése.

G.P.: Abból a szempontból ez valóban kihívás, hogy most több szereplővel kell kapcsolatot teremteni és ápolni: a Gazdasági Minisztériummal, a Miniszterelnöki Hivatallal, az Egészségügyi Mi-

nisztériummal vagy akár az Egészségbiztosítási Pénztárral. Válaszként mi is kibővítettük az elnökséget, nálunk is több szereplő lett. Célunk, hogy elérjük: az egyes kormányzati szervezetekben mindig azon a szakemberen keresztül tudjuk a kapcsolatot tartani, aki az adott témáért felel. A kormány szakmai támogatást vár tőlünk, egyrészt szakmai véleményezést, másrészt hogy támogassuk, közvetítsük, mit kíván megvalósítani az informatikát illetően. Ehhez az IVSZ oldaláról több szakértőre van szükség, olyanokra, akik képviselik a tagok véleményét, benne vannak a különböző munkacsoportokban. Ezért nem azt mondanám, hogy nehezebb vagy könnyebb lett a az IHM megszűnésével, inkább megváltozott a helyzet, és ennek megfelelően mi is változtattunk a szervezetben.

CW-SZT: Több hazai cégvezető említette, hogy a kutatás-fejlesztés, az innováció sok pénzt emészt fel, ami sok vállalatnak megoláthatatlan feladat. A kormány azért nem kapcsolódik a finanszírozásba, mert nem bízik a magáncégekben, de a magáncégek is félnek az állami birokriáciától. Hogyan tud segíteni az IVSZ a PPP-projektek létrehozásában?

G.P.: Szerintem a K+F terén ennél árnyaltabb a kép. Itt nem csak az a kérdés, hogy mennyire bízik a kormány a magáncégekben vagy fordítva. Egyrészt fontos szempont a szakképzés. Ha valaki kutatási tevékenységet akar végezni, akkor nem csak egy helyiségre, hanem olyan szaktudásra is szüksége van, amellyel ezt a kutatást el tudja végezni. Szükség van továbbá egy

zöld szereplők igényeit. Van olyan elképzelés, amely szerint az állam a projekt 80 százalékáért vállalja a felelősséget, a garanciát a bank felé. Véleményem szerint a kormány is tudatában van annak, hogy ezen a területen változtatni kell, és ezt próbálja orvosolni – hozzáténném, hogy a mi segítségünkkel.

CW-SZT: Van erre viszont egy jól működő modell: Izraelben nagyon alaposan kidolgozták ezt a modellt, amelynek egyik lényeges eleme, hogy az állam alacsony kamatozású hitellel támogatja az induló vállalkozást, ezt egy idő után megszünteti, majd a hitelt vissza kell fizetni.

G.P.: Inkább úgy mondanám, hogy nem az a jó benne, hogy az állam kiszáll egy idő után, hanem hogy a befektetés mértéke 50-50 százalékos arányban megoszlik az állam és a kockázati tőke között, de az üzlet eladja, merre menjen a kutatás. Az államnak az a feladata, hogy felügyelje a törvényességet, hogy a pénzt, amit befektettek, törvényesen használták-e. Ez a modell működőképes, mert a végén mindig az az elsődleges szempont, hogy miképp lehet eladni a fejlesztést. Szerintem az izraeli minta nagyon jól működik, de más országok példait is folyamatosan figyeljük, vizsgáljuk.

CW-SZT: Színtem az áprilisi közgyűlés döntése volt, hogy létrehozza a mikro- és start-up vállalkozások szekciót. Miért volt erre szükség?

G.P.: Magyarországon rengeteg kicsi, 3-4 fős cég működik. Ezek többsége nem tud például azzal foglalkozni, hogy hogyan lehet EU-s támogatásokat megpályázni, hogyan kell a céget felépíteni. Van egy jó öt-

letünk, de nincs pénzük marketingre, nincsenek megfelelő kapcsolataik. Ezek a kis cégek azon-

Ha valaki kutatási tevékenységet akar végezni,

akkor nem csak egy helyiségre, hanem olyan szaktudásra is szüksége van, amellyel ezt a kutatást el tudja végezni.

megrendelőre is, aki mindezt hajlandó finanszírozni. Ha ezek az erőforrások nem állnak rendelkezésre, akkor nem sok értelme van kutatni.

Ami a kormány hozzáállását illeti, azt gondolom, hogy ez is változóban van. Az IVSZ együtt dolgozik a GKM-mel abban, hogy kidolgozzák egy lehetséges tudásmenedzsment-rendszer szervezeti és gazdasági modelljét (Kaptár Innovációs Központ), azaz hogy miképp lehet egy ötletből konkrét termék. Meg kell vizsgálnunk, hogy az ilyen jellegű projektekből hol lehet az állam szerepe, hol a vállalkozó helye, mi legyen a kockázati befektető szerepe az innovációban és hogyan hozhatjuk össze a különbö-

ban olyan potenciált jelentenek, amely akár a gazdasági növekedést is képes befolyásolni. Szeretnénk számukra egy olyan platformot, ahol segíteni tudunk például abban, hogy más országokból is találjanak üzleti partnereket, vagy hogy kiközvetítsük őket, ha külföldi befektetők itteni együttműködési lehetőségeket keresnek. Ezt a területet *Káti Szabolcs* alelnök vezeti, aki – mivel ő maga is mikro-vállalat vezetője – pontosan látja a kis cégekre vonatkozó speciális problémákat és igényeket. Összefoglalva: vannak általános céljaink, vannak ágazati és szakterületi elképzeléseink, de a fejlesztés konkrét területeit mindenképpen a tagoktól visszaérkező igények és vélemények alapján igyekezzünk alakítani. ▀

Gögge Péter az IVSZ főtákará

ÜZLET

MICROSOFT SYSTEM CENTER

Modellalapú felügyelet

A Microsoft System Center felügyeleti termékcsaládja olyan technológiákra épül, amelyekkel automatizálhatók a rendszermenedzsment leggyakoribb feladatai. Az ősz óta folyamatosan megjelenő eszközökkel a vállalati informatikusok észlelhetik, azonosíthatják és megoldhatják az informatikai környezet üzemeltetésében felmerülő problémákat a Windows-alapú és más szállítóktól származó rendszereknél egyaránt. [Írta: Kis Endre]

Nehéz lenne elképzelni olyan rendszer-felügyeleti terméket, amelynek az elosztott környezetben működő hardver- és szoftverösszetevők monitorozásától a várható erőforrásigény előrejelzéséig minden területen egyaránt maximális teljesítménye, hatékonysága és megbízhatóságát adó eszközkészlete van. Ezért a Microsoft is hét menedzsment termékéből alakította ki átfogó és egységes rendszer-felügyeleti megoldásként System Center családját nagy- és középvállalatok számára.

Dinamikus rendszerek

A System Centert alkotó eszközök fejlesztésekor a Microsoft számos újítást vezetett be a menedzsment területén, közülük az egyik legfontosabb a modellalapú felügyelet. Erre a célra a szoftvercég XML-alapon létrehozta a System Definition Model (SDM) nyelvet, amellyel pontosan leírhatók a felügyelt gépek, alkalmazások és az informatikai környezet más összetevői csakúgy, mint a közöttük fennálló kapcsolatok. Az SDM teljes egészében kompatibilis a Service Modeling Language (SML) nyelvel, amelyet az iparág vezető szereplőinek csoportja – közöttük a Microsoft, Intel, IBM, DELL, EMC, SUN – dolgozott ki a komplex IT-szolgáltatások és rendszerek modellezésének leendő szabványaként. Erre a modellalapú felügyeletre támaszkodva könnyebben és pontosab-

ban meghatározhatók a teendők, és a gyakorlatban is megvalósíthatók a Microsoft Dynamic Systems Initiative (DSI) koncepciójában megfogalmazott irányelvek. Ezek olyan vállalati IT-környezet kialakítását célozzák, amely jobban illeszkedik a cég mindenkori üzleti igényeihez, egyszerűen költséghatékonyabban üzemeltethető. A modellalapú felügyelet a System Center több, már hozzáférhető, illetve a közeljövőben elérhetővé váló elemében megjelenik, közöttük a 2007-es Operations Managerben, Configuration Managerben és a jövő év elején esedékes Service Managerben.

Szolgáltatásmonitorozás

A System Center Operations Manager 2007 olyan monitorozó és menedzsment-funkciókat kínál, amelyekkel az elosztott alkalmazások és az azokat futtató rendszerek felügyelete egyaránt megvalósítható. Ennek a szolgáltatásmonitorozásnak köszönhetően az adminisztrátor figyelemmel kísérheti mindazokat a szoftvereket, amelyek például a vállalat e-mail szolgáltatásában vagy egy elosztott egyedi alkalmazás működésében szerephez jutnak. Mivel a felhasználók szempontjából a szolgáltatás, az üzleti folyamatokat támogató alkalmazások zavartalan működése a fontos, azokat célszerű ezen a módon közvetlenül monitorozni és menedzselni. Az adminisztrátorok és operátorok egy konzolon

keresztül érik el az Operations Manager menedzsmentserverét és riportkészítő kiszolgálóját is. Munkájukat mindkét szerver saját adatházissal – operációs adatházissal és adattárházzal – támogatja. A felügyelt rendszerek, kliens- és szervergépek mindegyikén az Operations Manager ügynök fut. Ez az ügynök küld információt a két kiszolgálónak a felügyelt rendszer teljesítményéről, a rajta futó szolgáltatásokról és a bekövetkező eseményekről. Azt, hogy pontosan milyen teljesítménymutatókat és eseményeket követ, a telepített felügyeleti csomagokban definiált szabályok határozzák meg. A Microsoft modellalapú felügyeletének megfelelően ezek a csomagok SDM-alapúak.

Az Operations Manager bevezetését számos előre definiált riport teszi könnyebbé, amelyekkel például követhetők a teljesítménymutatók és az események, beállíthatók az értesítések. A Microsoft partnerei, illetve a felhasználók igény szerint egyszerűen definiálhatnak további, egyedi jelentéseket is.

Házirend-érvényesítés

A szerver- és kliensgépek felügyeletére szolgáló System Center Configuration Manager 2007 legfontosabb funkciója a szoftver telepítése és frissítése a menedzselte rendszereken. A rendszergazdák alkalmazásokat és operációs rendszereket egyaránt telepíthetnek vele távolról, beleértve az alapszoftver pusztára való elsődleges installálását is. A Configuration Manager segítségével a telepítést követően egyaránt monitorozható és frissíthető a Microsofttól vagy más szállítótól származó, illetve a vállalaton belül fejlesztett, egyedi szoftver.

A Configuration Managerrel egyaránt megoldható a kliens és a szerver operációs rendszerek távolról történő, központi telepítése. Asztali gépekre Windows Vista, Windows XP vagy Windows 2000 SP4, míg kiszolgálókra Windows Server 2003 vagy Windows Server 2008 operációs

rendszereket installálhatnak segítségével. Mindehhez egységes kezelőfelület áll rendelkezésre, ami lényegesen egyszerűbbé teszi a folyamatot.

A System Center újabb elemeit a Microsoft a jövő év elejéig szeretné kibocsátani

A házirendbe foglalt szabályok szerepe döntő a Configuration Manager működése szempontjából. A megfelelő szabályok felállításával és érvényre juttatásával a rendszergazdák megoldhatják, hogy a gépekre csak az engedélyezett alkalmazások kerüljenek, és mindig megkapják a biztonságos működéshez nélkülözhetetlen frissítéseket, javításokat. A Configuration Manager az előírt konfiguráció kialakítására és figyelésére is képes. Az előre meghatározott konfigurációkat a rendszergazdák SDM-modell formájában írhatják le, amit szabályként futtathatnak a felügyelt rendszereken.

A felügyeleti munka megkönnyítése érdekében a Configuration Manager 2007 a Windows Server Update Services (WS-US) 3.0-ra támaszkodva saját felületén keresztül teszi elérhetővé a Microsoft frissítéseit és javításait. Ugyancsak hasznos lehet a Configuration Manager leltárkészítő funkciója, amellyel az adminisztrátorok naprakész jelentéseket generálhatnak a vállalat informatikai környezetében működő gépeken futó operációs rendszerekről, alkalmazásokról és a telepített frissítésekről. Ezt az információt összehozhatják a szervezet által megvásárolt licencképort-fiókjával, biztosítva a szervezettel a jogtisztasoftverhasználatot.

A Configuration Manager 2007 a nyár folyamán várható. ▀

**Keresett már órákig elveszettnek hitt iratokat?
Szeretné vállalata dokumentumait biztonságosan tárolni?
Nem akar rendszergazdai feladatokkal bajlódni?**

A DocAge

**-informatikai tudás nélkül szinte azonnal bevezethető
-segítségével dokumentumait másodpercek alatt megtalálja
-biztonságosan és áttekinthetően tárolja adatait**

A papirmentes irodák új korszaka

További információért és ingyenes tesztelési lehetőségért látogasson el a www.docage.hu weboldalra

Aktuális

• Az Európai Bizottság több mint hárommilliárd euróval támogatja a gyógyszeriparban és az informatikai szektorban zajló kutatásokat. A kutatásokra szánt összeget a következő hét év alatt fizetnék ki az informatikai és a gyógyszeripari szektorok.

• Május 23-án az Európai Parlament szinte egyöntetű többséggel szavazta meg a mobiltelefonok külföldi használatáért (roaming) fizetendő díjak jelentős csökkentésére irányuló uniós rendeletet.

A külföldön kezdeményezett hívásoknál a felső plafon 49, külföldön fogadott hívásoknál pedig 24 cent lesz 2007 nyarától.

• A 60. cannes-i nemzetközi filmfesztiválon tizenegy, a korábban általunk is bemutatott EU MEDIA programon keresztül finanszírozott film szerepelt, amely jelzi a MEDIA program kulcsfontosságú szerepét az európai filmipar támogatásában. A filmekhez nyújtott uniós támogatás mértéke meghaladta az 530 ezer eurót.

Szélessávú hozzáférést mindenkinek

Az európai gazdasági fejlődés és foglalkoztatás növekedésének szempontjából az Európai Bizottság döntőnek tartja Európa minél nagyobb szélessávú lefedettségét.

Az uniós távközlési szabályokat, továbbá a strukturális és a vidékfejlesztési politikai eszközöket együttesen kell mozgósítani, hogy a szélessávú internethez minden uniós polgár hozzáférhessen, különösen az uniós kevéssé fejlett térségeiben. Ez a következtetése annak a közleménynek, amelyet még márciusban adott ki az Európai Bizottság *A szélessávú hozzáféréseben támasztott szakadék áthidalása* címmel.

A dokumentum aktualitását a május 14. és 15-én Brüsszelben megrendezett tanácskozás adta, ahol az információs társadalomért és médiáért, az agrárügyekért, a regionális politikaért és a versenyért felelős uniós biztos is képviseltette magát. A tanácskozáson többek között elhangzott, hogy ugyan 2006-ban a szélessávú lefedettség uniós szinten elérte a 89 százalékot, azonban a vidéki lakosságnak csupán 70 százaléknak van hozzáférése. Annak ellenére, hogy nő a lefedett területek száma, a városi és vidéki területek közti szak-

dék is folyamatosan mélyül. Ezért a konferencia konklúziójaként a résztvevők meghatározták, hogy közösségi szinten keresleti és kínálati oldalon milyen teendők adódnak: a kínálati oldalon többek között felmerült a széles sáv egyetemes szolgáltatásai tétele és az open-access támogatásának kérdése a verseny növelése érdekében; keresleti oldalon pedig a tartalomipar, az e-kormányzati, e-egészségügyi szolgáltatások segítése, a digitális írástudás kérdéskörre kaptak komolyabb hangsúlyt.

A konferencián egy francia, egy lengyel, egy osztrák és egy angol cég vehette át a széles sáv területén található legjobb gyakorlatok terjesztéséért járó *Európa 2007. széles sáv projektje* díjat.

Az elmondottak ismeretében a széles sáv európai elterjedésének gyorsítása érdekében a bizottság két cselekvési irányt javasol:

- a szélessávú kapcsolattal összefüggő nemzeti stratégiák megerősítését egyértelmű célkitűzések kijelölésével, az egyes régiók igényeire igazodva
- valamint a legjobb gyakorlatok megosztásának erősítését, többek között olyan honlap kialakításával, amely a helyi hatóságok és az érintett iparág közös találkozóhelyeként lehetővé teszi az információcserét és a tapasztalatgyűjtést.

Versenyképességi keretprogram: első pályázatok

Május 25-én jelentek meg az EU versenyképességi és innovációs keretprogramjának (CIP) IKT-politikát támogató első pályázata. Az idei felhívás összköltségvetése 65 millió euró.

A versenyképességi és innovációs keretprogramot 2006. október 24-én hozta létre az Európai Parlament és az Európa Tanács közös határozata. A keretprogram három fő részből áll:

- vállalkozói és innovációs program (EIP)
- információs és kommunikációs technológiákat támogató program (ICT PSP)
- Intelligens Energia Program (IEEP).

Az infokommunikációs technológiák a növekedés és a munkahelyteremtés legerősebb mozgatórugóivá váltak az elmúlt 10 évben. Az EU GDP-jének növekedéséhez mintegy 40 százalékban járultak hozzá. Gazdasági szektoroktól függetlenül serkentik az innovációt, a kreativitást és a versenyképesség növekedését – áll a most megjelent 2007. évi munkaprogramban.

A munkaprogram 2007-re három fő területet ajánl a pályázók figyelmébe:

1. hatékony és innovatív e-kormányzati szolgáltatások
 2. a befogadó információs társadalom és
 3. a fenntartható és interoperábilis e-egészségügyi szolgáltatások tárgykörét.
- A főbb témák mellett olyan horizontális célokat is kitűz az idei munkaprogram, mint a kkv-k közötti tapasztalatcsere elősegítését az IKT területén, a fenntartható fejlődés támogatását, az intelligens közlekedés erősítését, valamint a magánélet védelmét lehetővé tevő infrastruktúrák kiépítését.

A munkaprogram a megvalósítás 3 eszközeként az ún. A és B típusú pilot projekteket és a tematikus hálózatokat sorolja fel. Az első kettő esetében csak

olyan konzorciumok adhatnak be pályázatot, amelyek már rendelkeznek a pilot alapjául szolgáló termék vagy szolgáltatás prototípusával, vagy annak tesztelése az utolsó fázisban van. A tematikus hálózatok esetében a fő cél a jövőbeni pilotok megalapozása tapasztalatsere és kapcsolatteremtés segítségével. Az uniós meghatározta a különböző projektekhez adható maximális uniós források mértékét is. Ez az A és B típusú projektek esetében 5–10, illetve 2–3 millió euró, tematikus hálózatok esetében pedig 300–500 ezer euró. Ha ehhez még azt is hozzávesszük, hogy az A és B típusú projektek esetében az elszámolható költségek (eligible costs) 50, míg a tematikus hálózatok kapcsán 100 százalékát teheti ki a közösségi hozzájárulás, akkor látható, hogy egy-egy komolyabb projekt megvalósításának összköltsége esetenként elérheti vagy akár meg is haladhatja a 20 millió eurót.

Minden pályázat esetében természetes feltétel az EU-joggal való koherencia, a minden érintett területen bekövetkező hatékonyságnövekedés és költségsökkenés, a kifogástalan technikai megoldás, valamint a szolgáltatás magas fokú használhatósága és megbízhatósága.

Fontos tudni, hogy a CIP nem támogatja a kutatás-fejlesztést, erre a célra az uniós 7. keretprogramja kínál anyagi forrásokat. *A pályázatok beadásának határideje: 2007. október 23.*

Bővebb információ: http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról

Hosszas tárgyalássorozatot követően politikai megállapodás született a határok nélküli audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló új irányelvről. A fő cél az audiovizuális szolgáltatások ágazatának korszerűsítése. A bizottság még 2005 végén tett javaslatot a „határok nélküli televíziózásról” szóló irányelv felülvizsgálatáról annak érdekében, hogy a szabályozás vegye figyelembe az e területen bekövet-

kezett technológiai fejlődést és a piacon bekövetkezett változásokat. 2007 márciusában elfogadták az irányelv tervezetének átdolgozott változatát, és ezzel megteremtették annak lehetőségét, hogy az Európai Parlament és a Tanács második olvasatban gyorsan megállapodásra juthasson a kérdésben. Az új irányelv továbbra is a „származási ország” elvén alapul. Az Európai Bíróság rendelkezik egy

olyan eljárásról, amelyet követve a tagállamok jogilag kötelező intézkedéseket hozhatnak olyan műsorszolgáltatókkal szemben, amelyek másik tagállamban működve meg akarják kerülni a célországban irányadó szabályokat. Az irányelv alapján a fogyatékkal élők számára könnyebben hozzáférhetővé válnak az audiovizuális médiaszolgáltatások. Az új irányelv a fentiekben túl előírja a tagállamok számára a kiskorúak védelmét, az európai alkotások és a független készítésű audiovizuális műsorok terjesztésének segítését, valamint a vallási és a faji gyűlölet szítására alkalmas tartalmak betiltását. A szabályozás a tervek szerint 2007 vége előtt léphet hatályba. A tagállamoknak ezután 2 év áll a rendelkezésükre, hogy átültsék a jogszabályt a nemzeti jogba.

2007.06.12.

TECHNOLÓGIA

A jövő képernyője?

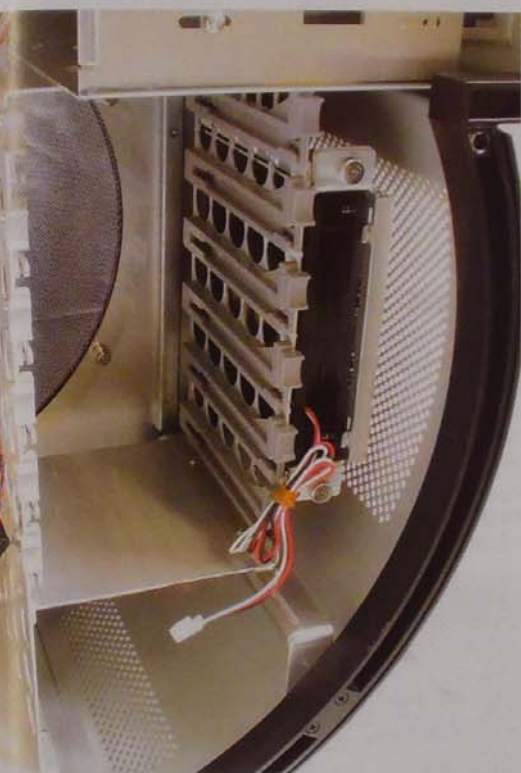
A Sony egy videofelvételen bemutatta azt a 6,5 centiméteres képátlójú, mindössze 0,3 milliméter vastagságú, 160x120-as felbontású megjelenítőt, amely a cég új technológiájával készült. Az eszköz egy vékony, rugalmas, átlátszó műanyag lapra emlékeztet, amely hajlítható és képes nagyszerű minőségű, színes videó folyamatos lejátszására. A cég szóvivője elmondta, hogy még dolgoznak a technológiával előállítható nagyobb méretű képernyő kivitelezésén, és a kijelző tartósságának növelésén.

computerworld.hu/cikkek/sony-epapir ▶

A HDTV utódja

A japán Nippon Hoso Kyokai kutatólaboratórium munkatársai a közelmúltban bemutattak egy új technológiát, amely majd a HDTV örökébe léphet: a Super Hi-Vision (SHV) képe 7680x4320 képpontból áll, így 16 HDTV adás képét lehetne megjeleníteni rajta. computerworld.hu/cikkek/shv-tv ▶

tényleg mindennapos. Egy kis cégnek, amely gyakran otthoni irodaként működik, nem hogy CRM-rendszerre nincs pénze, de megbízható, valóban kiszolgálónak épült és csak arra a feladatra befogott számítógépre sem – meg persze általában megfelelő szakértelme sincs az üzemeltetéséhez. Így nem esoda, hogy sokan félmegoldásokkal igyekeznek együtt élni. Nem ritka az sem, hogy az egyik irodai gépen megosztott könyvtárban tanyáznak az ügyfeladatbázist tartalmazó XLS-állományok, és az sem, hogy a mindennapi használatból már kikapott, de állománykiszolgálónak még befogható, a hűtőventilátor végső leállásáig igénybe vett és valami félreeső sarokba száműzött PC-t állítanak be szervernek. Egy ideje már vannak olyan megoldások, amelyeket éppen az ilyen vállalkozásoknak találtak ki. Ezeket a nagygépes környezetből, nagy hálózatokról ismert megoldásokat zsugorították a kis hálózatok igényeire és gazdáik pénztárcáihoz, vagyis már léteznek kisméretű, megfizethető, egyszerűen konfigurálható, merevlemez hálózati állománykiszolgálók.

Kisebb, lágyabb, jobb!

A kis irodai állománykiszolgálók is részei annak az evolúciónak, amelynek első állomásai az olcsó, internetet megosztó átjárók voltak. Az egyre többet tudó és egyre olcsóbb kis dobozok meglepően gyorsan elterjedtek, mivel nem csak a hozzáférést osztják meg a vezeték Ethernet és vezeték nélküli Wi-Fi hálózat részeként, hanem még tűzfalként is funkcionálnak. Népszerűek lévén csak idő kérdése volt, hogy megjelenjen a következő, „nagyban” már ismerős megoldás. Tesztünkben azoknak a termékeknek a kínálatát vizsgáltuk, amely-

vírusirtót, miegyebet frissíteni rajtuk –, konfigurálásuk pedig a számítástechnikában közepesen jártas felhasználónak sem okoz nagyobb problémát. A készülékek szolgáltatásai rendkívül szerteágazók – ahány ház, annyi szokás. Némelyek a SOHO-ból a HO-ra, vagyis az otthoni irodára koncentrálnak sokrétű, a kis irodában (SO-ban) nemegyszer felesleges szolgáltatásaikkal. Mások az adatbiztonságban erősek azzal, hogy két azonos merevlemez beépítésével tükrözött RAID tömbként is tudnak működni, megint mások USB-kapu révén bővíthetők, s ezzel növelik tárolási kapacitásukat, vagy a hagyományos nyomtatónkat, ha rájuk kapcsoljuk, hálózati nyomtatóvá varázsolhatjuk.

Netgear Storage Central SC101

Az SC101 előlapjának eltávolítása után két IDE csatlófelületű merevlemez fogadhat. Mozgó alkatrésze nincs, a hűtést a műanyag alatt lapuló fémház alján és tetején kialakított bordák oldják meg. Így pont annyira zajos és pont úgy melegszik, mint a benne megbúvó meghajtók. Az állománykiszolgáló kapacitása csak tőlünk függ, mivel meghajtók nélkül érkezik. Csak újabb meghajtókkal működik együtt – a leírás minimumként ATA6-ot említi –, ezért az asztali gépünk kinötte, de adattárolásra még befogható; a régebbi 40–60 gigabájtos meghajtókkal nem fog szót érteni. A fizikai meghajtókat nekünk tetsző számú kötetre darabolhatjuk fel, és az is opcionális, hogy egy-egy kötetet tükrözzünk-e vagy sem a második meghajtón – már ha beépítünk második meghajtót. Nagyon kényelmes, hogy a két fizikai meghajtónak nem kell egyformának lennie; ha egy kötetünk mérete lehetővé teszi, akkor az az elsőnél esetleg kisebb kapacitású meghajtóra is tükrözhető. A definiált kötetek meghajtóként jelennek meg a klienseken, betűjelüket tekintve illendően beállva a gépünkön lévő merevlemez és optikai meghajtók mögé, de csak és kizárólag Windows környezetben, mivel más operációs rendszerhez nincsenek meghajtóprogramjai. A konfigurálásához és a kötetek eléréséhez is minden olyan gépre telepítenünk kell az SC101 driverét, amelyről látni szeretnénk a tartalmát.

Az apró állománykiszolgálót inkább otthoni felhasználásra szánták. Például mindenképpen DHCP szerver kell a működéséhez – az minden otthoni ADSL-átjárónak része –, fix IP-t nem oszthatunk ki neki. Ne várjunk tehát bonyolult titkosítási eljárásokat és magas szintű felhasználómenedzsment-képességeket – bár egy-egy meghajtót jelszóval védhetünk, de a tartalmukhoz bárki hozzáférhet, aki meg tudja

Liliputi adattárházak

Régi trend már, hogy a nagygépes megoldások szépen lassan beszivárognak az asztalunkon álló gépbe, és ez még mindig szül érdekes termékeket. Ki gondolta volna néhány éve, hogy kis irodai, sőt otthoni környezetben is van létjogosultsága egy állományszervernek? [Írta: Samu József]

Napról napra magasabb adathegyeket mászunk meg, egyre nagyobb állományokkal dolgozunk. Az is gyakori, hogy ugyanarra az adatra egy irodán belül többeknek is szükségük van, nem is kell példákért messzire mennünk, vagy valamilyen extrém alkalmazásra gondolunk. Az ilyen probléma

ket a gyártók a SOHO (Small Office, Home Office), vagyis kis irodai és otthoni irodai környezetbe szánják. Ezeknek közös jellemzőjük, hogy aprók, nem igényelnek különösebb karbantartást – így egy „valódi”, valamilyen PC-ből épült szerverrel ellentétben nem kell őket szoftveresen karbantartani, operációs rendszert,

TECHNOLÓGIA

közelíteni a szerver hátulján a Reset gombot. Olyan környezetben, ahol nagy mennyiségű adatot – például katalógus jellegű tartalmat – kell megosztani négy-hat Windowst futtató, DHCP-kiszolgálóval összekapcsolt gép közt, ott kitűnő, csendes, de extra szolgáltatások nélküli megoldás.

Linksys Network Storage Link NSLU2

A Linksys apró doboza fura kis szerkezet. Egyáltalán nincs benne hely merevlemeznek, csak két 2.0-s USB-kaput találunk rajta. Ezekhez csatlakoztatunk külső USB-s házba épített merevlemezeket vagy USB-kulcsot. Az előbbiből mindkét kapuhoz hozzákötethetünk egyet-egyet, az utóbbit – az USB-kulcsot – viszont csak az egyik aljzathba dugva tudja kezelni az NSLU2. Érdekes elképzelés. A Cisco birtokolta Linksys elgondolása talán az volt, hogy mivel a flash-memóriák ára rohamosan süllyed, hamarosan megfizethetők lesznek az ilyen típusú, több tíz gigabájt kapacitású meghajtók, és így máris érdemes lesz ilyeneket hozzákötni. Ha csakugyan így lesz, akkor alaposan „előre dolgoztak”.

A külső házba épített merevlemez csatlakoztatása is érdekes kérdés. Egy hálózatra kapcsolt tárolóeszköz nagy valószínűséggel az év 360 napján bekapcsolva marad – még akkor is, ha egy kis iroda spájzában működik. Így nagyon nem mindegy, hogy a rá kötött külső merevlemez hány méterre megbízható, mennyire melegszik. Úgy gondoljuk ugyanis, hogy a merevlemez hálózati tárolóknak éppen a megbízhatóság az egyik sarkalatos pontjuk. Csak hogy itt a felhasználóra bízák, hogy eldöntse ezt a kérdést: vagyis vehet valamilyen külső házat és bele egy akármilyen meghajtót. De ezzel ezt a nagyon fontos tényezőt is sikerült az ismeretlenek közé ten-

GYAKORLAT

Korlátozott hozzáférés

A gyártók sokszor elkövetnek egy apró, de annál bosszantóbb hibát, amely korlátozza a hálózati tárolók használatát bizonyos (értsd: nem Windows) operációs rendszereken. Abból indulnak ki, hogy SOHO-környezetben a felhasználók valamilyen microsoftos operációs rendszert futtatnak. Az okoskodásukban van is valami, hiszen ebben a közegben valóban a Windowsok a legelterjedtebbek. Tesztünk szereplői közül a Netgear doboza csak és kizárólag Windows meghajtóprogramokkal dolgozik, így nem is kérdéses, hogy más operációs rendszeren használhatatlan; a fenti megállapítással nem is rá gondoltunk, hanem a saját HTML-konfigurációs felületű, elvben operációsrendszer-független megoldások egy részére. Ezeket IP-címük ismeretében könnyű elérni és működésre bírni, de ha a dobozból kibontjuk őket, az nem egyszerű, hiszen nem tudhatjuk, milyen IP-címet kaptak, hogy „beálltak-e” a DHCP-kiszolgáló tartományába.

Eppen ezért a gyártók mellékelnek egy programot, amely felderíti a szervert, és ha megtalálta, akkor már könnyen elvégezhetjük a beállításokat. A probléma csupán annyi, hogy ezek a kis segédprogramok csak Windowson futtathatók. A „felderítés” kicsit körülményesen ugyan, de Linuxon vagy OS X-en is elvégezhető – például úgy, hogy megnézzük, milyen címet osztott ki a DHCP-kiszolgáló a fájlservernek az átjárónk konfigurációs felületén. Ehhez persze az kell, hogy a fájlserver alapértelmezésben szóba álljon a DHCP-kiszolgálóval. Ez alól kivétel, ha olyan eszközzel akad dolgunk, amelynek első inicializálásához mindenképp az említett program beavatkozása szükséges. (Régebbi Linksys-termékeknel találkoztunk ilyen megoldással.) A vicces az, hogy ezeken az eszközökön beágyazott Linux fut, és az inicializálás után a megosztott tárhelyet már a Linuxok is minden további nélkül elérhetik.

ni a biztonság amúgy is sok ismeretlenes egyetlenben. Gyanítjuk ugyanis, hogy a költséghatékonyság jegyében a felhasználók a legolcsóbb megoldást fogják választani.

Az NSLU2 jól használható kezelőfelülete egyébként már ismerős a cég korábbi, még beépített merevlemezű – azóta a termékpalettáról lekerült – termékeiből. A konfigurálás teljes egészében ezen a webes felületen zajlik, így a szerkezet operációs rendszertől független. Fix IP-támogatása is van, és minimális felhasználómenedzsmentre is lehetőség nyílik, így meghatározható, hogy mely felhasználók mely felhasználói csoportba tartoznak, milyen könyv-

tárakhoz férjenek hozzá, vagy mekkora merevlemez-területet használhassanak fel.

D-Link DNS-323

A csinos fekete doboz két 3,5 hüvelykes SATA-meghajtót képes fogadni, de azok nélkül érkezik. A merevlemez beszerelése ugyan a felhasználóra marad, de csavarhúzóra nincs hozzá szükség. Az előlap felszűzve egy mozdulattal eltávolítható, a meghajtókat pedig csak be kell tolni az így feltárolt helyükre. A meghajtók – a SATA-szabványban pontosan előírt pozíciójuk jóvoltából – precízen illeszkednek majd a helyükre, és meglepő módon nem csak az imádság

D-Link DNS-323

Kapacitás	2×3,5", tetszőleges kapacitású, SATA HDD
Csatolófelület	100/1000 Ethernet
Kompatibilitás	operációs rendszertől független
Hálózat	DHCP/fix IP
Hűtés	aktív
Szoftver	beállítások varázsló Windowsokhoz
Méret	10×19×13 centiméter
Forgalmazó	D-Link (Magyarország) Kft.
Ár (bruttó)	57 420 forint
Értékelés	★★★★★★

Linksys Network Storage Link NSLU2

Kapacitás	egy USB 2.0 kulcs és egy USB 2.0 HDD, vagy két USB 2.0 HDD
Csatolófelület	10/100 Ethernet
Kompatibilitás	operációs rendszertől független
Hálózat	DHCP/fix IP
Hűtés	passzív
Szoftver	beállítások varázsló Windowsokhoz
Méret	13×21×90 centiméter
Forgalmazó	Alphasonic Kft.
Ár (bruttó)	25 500 forint
Értékelés	★★★★★★

Netgear Storage Central SC101

Kapacitás	2×3,5", tetszőleges kapacitású, legalább PATA6 HDD
Csatolófelület	10/100 Ethernet
Kompatibilitás	Windows 2003/XP
Hálózat	működő DHCP-szerver
Hűtés	hűtőbordák, mozgó alkatrész nélkül
Szoftver	SmartSync Pro backup program
Méret	17×11×14 centiméter
Forgalmazó	HRP
Ár (bruttó)	22 500 forint
Értékelés	★★★★★★

TECHNOLÓGIA

tartja őket a helyükön. A DNS-323 hűtőventilátor segítségével egészséges hőmérsékleten tartja a beszerelt meghajtókat, de egyáltalán nem neveznénk zajosnak, sőt a merevlemezeket – az előre beállítható inaktivitás után – használaton kívül is le tudja kapcsolni.

A két merevlemez RAID 0-s és RAID 1-es tömbként, sőt JBOD-ként (Just a Bunch Of Disks – a két meghajtó kapacitása összeadódik) is definiálhatjuk. Nagyra értékeltük, hogy – manapság még kicsit szokatlan módon – a kis fájlkiszolgáló gigabites Ethernet vezérlőt kapott. A konfigurálása egyszerű, a mellékelt optikai lemezzel betölthető program megkeresi az eszközt a hálózaton, amelyet aztán már a saját HTML-es felületéről konfigurálhatunk – a használt operációs rendszertől és böngészőtől függetlenül. Beépített varázslója gyerekjátékká teszi az alapbeállítások elvégzését; a menüje egyébként is példásan rendezett és letisztult. Minden ponthoz sugó is tartozik. Tesztünk legtöbbet tudó „csak állománykiszolgálója” kívülről, vagyis az internet felől is elérhető FTP-szerverként, az azonban egészen meglepő, hogy iTunes szervert és Universal Plug and Play AV-kiszolgálóként is szolgálhatja a videózást vagy a zenehallgatást, s ezt természetesen az otthoni felhasználók fogják leginkább értékelni. Az már „cégesebb” szolgáltatás, hogy USB-illesztőn át kommunikáló nyomtatónkat is ráköthetjük, és így a hálózat valamennyi gépének elérhetővé tehetjük. A DNS-323 arra a trükkre is képes, hogy akár előre beállított időpontban is letölt egy állományt FTP-szerverről vagy webhelyről.

Freecom Storage Gateway WLAN 160 GB

A Freecom eszköze „versenyen kívül” kapott helyet összeállításunkban, mivel nem egészen az, mint amit vizsgálni szerettünk volna. A Storage Gateway ugyanis nem

egy különálló állománykiszolgáló, hanem olyan Wi-Fi-s átjáró, amelyben egy 160 gigabájtos merevlemez bújjik meg. Ezért persze lényegesen nagyobb tudású a mézőny többi tagjánál, így a nem hálózatos adattárolással kapcsolatos szolgáltatásait csak felsorolás szintjén említhetjük: Wi-Fi „g” hálózat, 10/100 megabit/másodperc sebességű Ethernet kapcsolat a beépített hármastútválasztó révén, tűzfal. Fájlserverként képes Universal Plug and Play AV-kiszolgálóként, FTP-kiszolgálóként, sőt webkiszolgálóként is működni – ez utóbbi kettőként persze az internet felől is elérhető módon.

A beépített merevlemez kapacitásához kétféleképpen is adhatunk meg tárhelyet: a két USB 2.0-s kapun keresztül külső merevlemez és USB-kulcsok segítségével, vagy az eS-ATA kapura kötött, külső S-ATA meghajtók segítségével. Az USB-kapuk persze arra is lehetőséget adnak, hogy egyszerű USB-s nyomtatónkat megosszuk a hálózaton. Az Freecom terméke az archiválásnak is jó eszköze lehet, ugyanis mellékelik hozzá az Acronis TrueImage szoftvert két licenccel, így ennek segítségével automatizálhatók a biztonsági mentések két kliensről.

Meglepő, hogy a Storage Gateway meglepően innovatív és eS-ATA vezérlőt is találunk rajta – ez a technológia még az elején tart az elterjedésért vívandó harcban –, másfelől meg meglepően konzervatív; csupán 100 megabites Ethernet vezérlője van. Azt gondoljuk, hogy egy állománykiszolgáló szükségyszerűen nagy adatforgalmat bonyolít le, így mindenképpen indokolt lenne hozzá a gigabites Ethernet vezérlő.

A Freecom Storage Gateway nagyon kilóg ugyan a testmennyiből, de mindenképp érdemesnek tartottuk a bemutatásra, mivel kitűnően reprezentálja, hogy milyen irányban fejlődnek a kis irodai és otthoni környezetben használatos átjárók. A szolgáltatásai meglepően sokoldalúak, de az ára is ennek megfelelő.

Összegzés

Be kell vallanunk, hogy kicsit csalódottak vagyunk. A tesztre készülve tapasztaltnak kellett, hogy nehezen áll össze a testmennyő. Úgy tűnik például, hogy a Seagate által átvett Maxtor Shared Storage sorozatát senki sem forgalmazza itthon. A helyzet persze érthető, mivel ez a technológia, ez a „kaliber” még túl drága ahhoz, hogy a kis cégek hajlandók legyenek megfizetni az árát – a végfelhasználókról már nem is beszélve –, de talán még az igény sem alakult ki rá bennük. A legvalószínűbb, hogy sokan nem is tudják, vannak ilyen eszközök. Pedig a következő lépésőfok a szekrénybe építhető, nagy teljesítményű megoldásoké; a kisebb igénybevételhez tervezett, kis hálózatokhoz méretezett SOHO berendezések nyilvánvalóan nem elégítik ki azoknak a cégeknek az igényeit, amelyeknek ezekre a lényegesen iznosabb megoldásokra van szükségük. Az viszont mindenképpen örömteli, hogy a piacon hozzáférhető hasznos szolgáltatásokkal alaposan felvértezett megoldások is. A Computerworld ajánlatát a D-Link berendezése érdemelte ki, sokoldalúsága és szolgáltatásai révén. ▶

Összehasonlító adatok

A tesztünk résztvevőinek adatait tartalmazó táblázat túlságosan nagy méretre sikerült ahhoz, hogy azt olvasható méretben lapunkban közölni tudjuk, weboldalunkon helyeztük el. Kérjük, látogassanak el az adatkért: computerworld.hu/cikkek/adattarhaz

HETI BIZTONSÁG

OpenOffice malware

Eddig az OpenOffice egyik legvonzóbb tulajdonsága – a kiváló programozhatóság mellett – a makró-vírusok szinte teljes hiánya volt. Különös hangsúlyt kapott a fejlesztés során, hogy az alternatív irodai rendszer a lehető legbiztonságosabb legyen. Most azonban komoly kihívással kerültek szembe a fejlesztők.

Az SB/BadBunny névre keresztelt féreg tenyészhelye az OpenOffice.org, így Windows, MacOS X és Linux rendszereken egyaránt megél. A szakértők szerint ugyan közvetlen veszélyt nem jelent, ám ez csupán átmeneti állapotnak tekinthető.

A felhasználó akkor fertőződhet meg, ha megnyit egy StarBasic makró rejtő *badbunny.odg* nevű OpenOffice Draw állományt. Ez egy nyúlak (egy nyúlnak öltözött férfit ábrázoló) pornográf képet jelenít meg, majd felteszi az alábbi kérdést egy párbeszédődobozban: *Hey <felhasználó> you like my BadBunny?*, ahol a *<felhasználó>* kifejezés helyén az aktuális felhasználónév szerepel. Ha ideig eljutunk, már lényegtelen, hogy rákattintunk-e az OK gombra, vagy egyszerűen csak lezárjuk a párbeszédődobozt, mivel a féregkód ekkorra már lefutott, és gondoskodott a továbbterjedésről.

A féreg remekül alkalmazkodik környezetéhez. A már említett kép megjelenítésén kívül *Windows alatt* létrehoz egy *drop.bad* nevű fájlt, és beilleszti a mIRC program (ha talál ilyet a fertőzött gépen) *system.ini* fájljába. Létrehoz emellett egy JavaScript vírust tartalmazó *badbunny.js* állományt is, amely a könyvtár állományait fertőzi.

Linux alatt létrehoz egy apró *badbunny.pl* nevű Perl fájlfertőző vírust.

MacOS X alatt egy Ruby szkript vírust gyárt le *badbunny.rb* vagy *badbunnya.rb* néven.

És ezzel még mindig nincs vége. Linux környezetben egy XChat szkriptként létrehozza a *badbunny.py* állományt, amit a továbbterjedéshez használ. És végül túlterhelés (ping of death) támadással is próbálkozik 25 vírusvédelmi weboldal ellen.

A BadBunny készítői már korábban is írtak StarOffice kártevőt (az egy éve felbukkant Stardust vírust).

Eiődjével szemben azonban a BadBunny sokkal összetettebb és jóval nagyobb az esélye arra, hogy vadon is terjedjen.

A BadBunny feltehetően nem károkozó szándékkal készült, inkább a koncepcióvírusok közé sorolható. Egy kiadott közlemény szerint az OpenOffice.org mérnökei komolyan veszik a szoftver biztonságát, s bármilyen új fejleményre azonnal reagálni fognak. Ez a bizonyítéknak szánt ('proof of concept') vírus azonban nem új információ, s nem teszi szükségesé szoftverjavítás kibocsátását.

Aktuális továbbra is a jó tanács: ne bizzunk az ismeretlen forrásból származó állományokban és használjunk víruskeresőt.

Freecom Storage Gateway WLAN 160 GB

Kapacitás	3,5", PATA, 7200 fordulát/perc, 160 gigabájt
Csatolófelület	10/100 Ethernet
Kompatibilitás	operációs rendszertől független
Hálózat	DHCP/fix IP
Hűtés	aktív
Szoftver	Acronis TrueImage
Méret	14×17,5×4,4 centiméter
Forgalmazó	Expert Computer
Ár (bruttó)	129 000 forint
Értékelés	★★★★★

TECHNOLÓGIA

THUNDERBIRD 2 – AZ INGYENES LEVELEZŐ

Második felvonás

Bár sokan esküsznek rá, és előnyei is nyilvánvalóak voltak, a Thunderbird első változatának nem sikerült telforgatnia a levelezőprogramok piacát. A projekt azonban rendületlenül folyt tovább, kíváncsian telepítettük tehát a második próbálkozást: vajon ez már olyan sikeres lesz, mint a Firefox? [Írta: Horváth Ádám]

Az asztali számítógépek szoftverei közül az e-mail kliens az egyik legismertebb és legsűrűbben használt alkalmazás. Így vagy úgy, de mindenki használja, hiába van már itt a web 2.0 meg a kényelmes webes felület, valahogy az emberek még mindig szeretik az asztali változatot. De mitől lehet jó egy ilyen szoftver, mit kell tudnia, és mi kevésbé fontos? A böngészőpiacon láhattuk, hogy egy ügyes ötlettel is viszonylag

van az ingyenes Outlook Express, a Vista-ban szállított Windows Mail, a vállalati körben szinte egyeduralgó Outlook XP/2003/2007, illetve az egyéb, nyílt vagy zárt forráskódú megoldások. Mindenki saját szempontjai szerint választ, és persze a legtöbben, mint eddig is, kényelemből vagy lustaságból a „már ott van” megoldást – az Outlook Express (vagy Windows Mail).

De mi kellett ahhoz, hogy a felhasználók a „már ott van” helyett letöltsék és telepítsék a Firefoxot? Alapjában: fiúk! Az Internet Explorerben csak a 7-es változat óta van meg, pedig már régen nagy az igény rá.

Az a kérdés, hogy van-e ennyire nyilvánvaló fogyatékoság a többi levelezőprogramban, és ha van, akkor megoldást ad-e rá a Thunderbird?

Telepítés

A telepítőcsomag mérete a Mozilla szoftverektől már megszokott módon igen kicsi, mindössze 6 megabájt. Letöltéskor elegánsan észreveszi, hogy magyarok vagyunk, Windowst használunk, s máris a magyar Thunderbird windows változatát kínálja letöltésre.

A telepítés igen gyors, és még arra is marad idő a végén, hogy kell-e adatokat importálni Outlookból vagy Outlook Expressből. Ügyes ötlet – különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy nem az új felhasználók a célközönség, hanem az éppen más programról váltók (mert valószínűleg, hogy olyan felhasználó telepítsen Thunderbirdot, aki korábban azt sem tudta, mi a levelezés).

Mivel a tesztgépen egy teljesen bekonfigurált Outlook 2007 volt, gondoltuk, miért is ne importáljon. Kisebbségi család: a Thunderbird tudomásunkra hozta, hogy a gépen nincs Outlook vagy nincs jól telepítve (egyik sem volt igaz). Outlook Expressből azonban gond nélkül importálta a leveleket, a kapcsolattartókat és a beállításokat.

Kellemes meglepetés, hogy a méltán népszerű Gmail közvetlenül is támogatja a rendszer, a fejlesztők tehát

az online irányból az offline felé mozdulókra is gondoltak.

Mivel magyar változatról volt szó, és mert tudjuk, hogy a Mozilla alkalmazásokhoz már jó ideje van magyar helyesírás-ellenőrző, elsőként a helyesírás-ellenőrzést próbáltuk ki. Nem ment. De hogy lehet, hiszen...? Az ok nagyon kiábrándító: hiába töltöttük le a magyar változatot, a magyar helyesírás-ellenőrzőt nem csomagolják hozzá, külön kell beszerezni.

Sebaj, telepítsük; ott a gomb, csak meg kell nyomni: „További szótárak letöltése.” A menüre való kattintással

„hogyan is volt az ott...?”. Az előre-hátra gombokkal kedvünk szerint visszamehettünk korábban elolvasott (megtalált) levelekhez, s ezzel sokkal könnyebb lehet bejárni egy-egy témakört.

A Thunderbird 2 spamszűrője jól vizsgázott, használat előtt azonban negatív és pozitív példákkal is tanítani kell. Nehezményeztük, hogy a szemetet nem pakolja el automatikusan, csak egy lán nyelv ikonon jelöli, hogy az valószínűleg hulladék (aki tud, persze írhat levelegető szabályt rá).

Az viszont furcsa volt a spamkezelésben, hogy ha a Thunderbird rosszul is-

Bár a Thunderbird 2 itt-ott valóban igen jó megoldásokat mutat be,

nem minden tekintetben kifogástalan.

megnyílik az alapértelmezés szerinti böngészőben (a mi gépünkön Firefoxban) a szótárletöltő oldal – angolul. Kiválasztjuk a magyar ellenőrzőt, „Install”. De persze a Firefoxba települ, a Thunderbird nem is tud róla. Megkér, hogy indítsuk újra a Firefoxot... A lap tetején persze ott van angolul, hogy úgy kéne csinálni, hogy jobb gomb, letöltés, Addon menü stb. No de kérem, hogyan tudná ezt egy átlagfelhasználó gyomorgóres nélkül végigcsinálni?

Szép új funkciók

Bevalljuk, sosem gondoltunk rá, de valóban nagyon hasznos ötlet az Előzmények. A levelek vagy bármilyen egyéb között! Ki ne kereste volna újra elő a korábban már megtalált levelet azzal, hogy

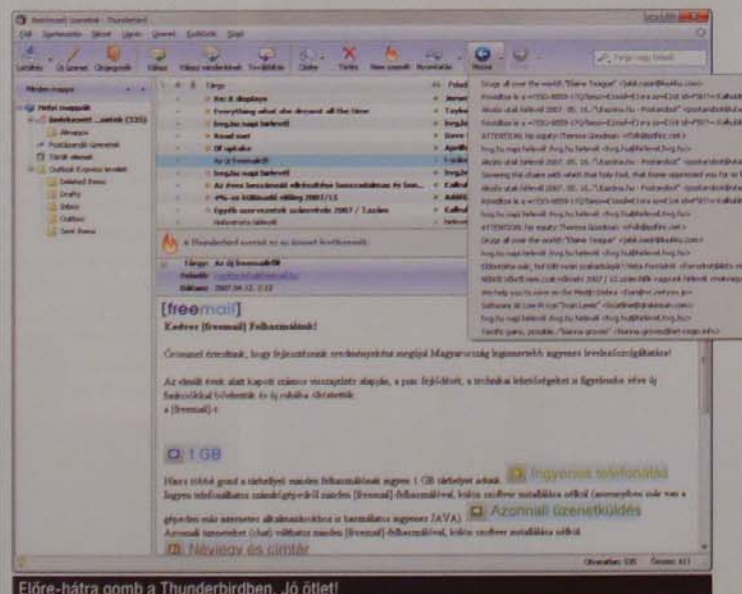
mer fel egy levelet – vagyis levelet tévesen jelöl levelezőmetnek –, akkor a „Nem szemét” gomb ugyanúgy lán nyelv marad, mint amikor szemétként kéne jelölni egy nem szemétként való levelet. Ez a leg-egyszerűbb spamszűrőben sem így van, mert összezavarhatná a felhasználót.

A Thunderbird azzal növeli a felhasználó biztonságát, hogy nem tölti le a külső (kép)hivatkozásokat, s így az e-mail megjelenítésével a gép nem csatlakozik automatikusan egy távoli kiszolgálóhoz. Sajnos az az Outlookból ismert funkció, amely révén egy kattintással mégis letölthetnénk az ehhez a levélhez küldött képeket, nincs meg a Thunderbirdben. Kárpótlásul ott egy adathalász alapszűrő, s az figyelmeztet, ha olyan hivatkozásra kattintunk,

könnyen teret lehet nyerni a lassan reagáló „nagy” ellenében: a Firefox például jókora piaci részesedést hasított ki a korábban állóvívnek tekintett böngészőpiacon. A kérdés az, hogy ez a sikertörténet megismételhető-e máshol – vagy csak a web sajátosságai kellettek ehhez az eredményhez?

Az asztali levelezőszoftverek piaca korántsem annyira homogén, mint a böngészők piaca volt a Microsoft Internet Explorer lejtmenete előtt. Ott

Előre-hátra gomb a Thunderbirdben. Jó ötlet!

TECHNOLÓGIA

amelynek a szövege máshová mutat, mint a célja (URL).

Kellemes újdonság, hogy ha a Thunderbird háttérben fut, és levél érkezik, akkor egy elegáns ablakot dob fel a jobb alsó sarokban, mint az Outlook, s abban ott láthatjuk a küldőt, a tárgyat és a levél első néhány sorát, így a munka megszakítása nélkül dönthetünk arról, hogy akarunk-e most mindjárt foglalkozni a beérkezett levéllel.

Bár először az Outlook 2007-ben próbálkoztak ilyennel, ott mégsem nyerte el a tetszésünket: valódi gyorskeresésre a Microsoft terméke csak a Windows Desktop Search telepítése után ad módot, a Thunderbird viszont beépítve, egyéb telepítés és konfigurálás nélkül is. A tesztben több mint 600 levél közül a feladó-tárgy mezőben két másodperc alatt keresett, és ez a teljes levélállományban sem tartott tovább négy másodpercnél. Ez igen jó eredmény, gyorsabb nem is kéne, különösen akkor nem, ha ahhoz még valami külön komponens is kellene a gépre telepíteni!

A keresés típusai között egyébként a Firefoxban már megszokott módon lehet váltani: a Thunderbird a kis nagyító ikonra kattintás után felsorolja a keresési lehetőségeket (tárgy, feladó, tárgy és feladó, címzett vagy másolatot kap, teljes szöveg).

A keresés eredményeinek megjelenítésében nagyon hasznos, hogy ha egy adott levélen állva töröljük a szűrőfeltelet, akkor a mutató továbbra is a levélen marad, a levél eredeti környezetét is meg tudjuk tehát nézni.

Ami jobb lenne

Bár a Thunderbird 2 itt-ott valóban igen jó megoldásokat mutat be, azért nem minden tekintetben kifogástalan. Az üzleti levelezés egyik alapkövetelménye az aláírás-kezelést például nem foglalja magában. Ez azt jelenti, hogy a levelekhez nem lehet aláírásokat rendelni,

csak esetleg „sablonokon” át lehet valahogyan használni, de azt válaszelevélben már biztosan nem lehet bevetni. Szerencsére erre van bővítmény, s erre még vissza is térünk.

De ez talán még apróság, sőt vannak, akik eddig a problémáig nem is jutnak majd el. Ők, a kezdő felhasználók viszont nem nagyon tudják elkapni a szál végét: telepítés után alig van segítség ahhoz, hogy most mit kéne csinálni; a sűgő (csak online sűgő van) angol nyelvű, és a tudásbázis-alapú információ-tár inkább szedett-vedett, mintsem jól használható, tényleges segítség.

Az is baj, hogy nincs „számvevő” vagy varázsló; ha tehát valaki nem tudja világosan, hogy az IMAP-POP3-at eszik-e vagy isszák, akkor nem kis gondjai lehetnek a rendszer beállításával (és persze abban sem segít, hogy a magyar szolgáltatók a mintabeállításokat többnyire csak Outlookhoz és Outlook Expresshez írják le). De persze ha valaki éppen e-mail klienst vált – mondjuk, az Outlook Express helyett a Thunderbirdöt választja –, akkor szerencséje lehet, mivel a Thunderbird a beállításokat is átveheti, az amúgy körülményes postafiókprofil-állítgatással tehát sohasem kell megküzdenie.

Ha a Thunderbirdöt magában tekintjük, jó levelezőprogramnak láthatjuk. Ha össze kell hasonlítani, akkor már árnyaltabb a kép. Funkcióit tekintve az Outlook és az Outlook Express között helyezkedik el: az Outlook Expressnél jóval többet ad, a teljes Outlooktól viszont évekkel marad el.

Nincsen például napra bontva a beérkező e-mailek hada, nincs beépített naptár (erre is visszatérünk még), nincs tennivalók kezelése, nincs Today Screen, nem lehet csoportosítani a kapcsolattartókat (pontosabban valahogy lehet, de használható módon nem), nincs teljesen automata spamszűrés. Ezek mind olyan funkciók, amelyeket az átlagfelhasználó nap mint nap használ, és nagyon hiányzik, ha nincsenek. Ha persze hozzávesszük mindehhez, hogy a Thunderbird teljesen ingyenes, az Outlook pedig az Office részeként azért nem mondható olcsónak, már szubjektív a döntés: kinek ez, kinek az fontosabb.

Bővítmények

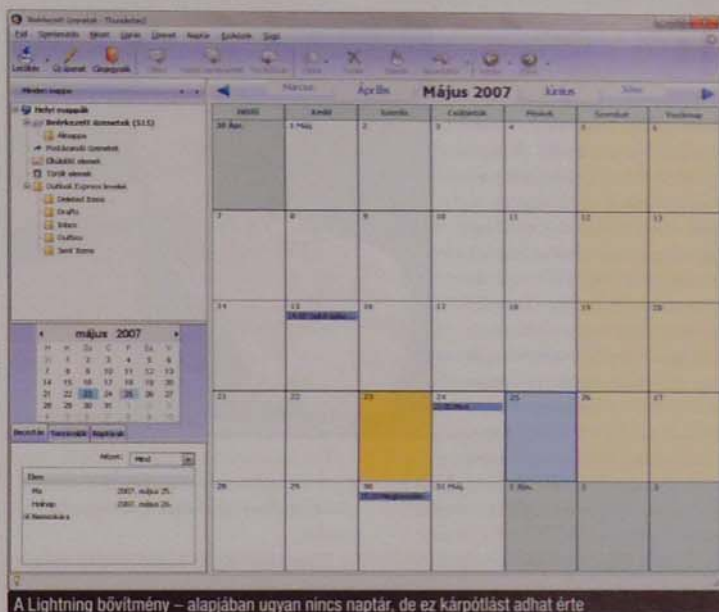
Akárhogyan is, a Thunderbird egyik igazi erejét a bővítmények adják, azokból pedig igen szép számmal találunk az interneten. Bár elvileg az Outlook is kezel bővítményeket, ingyenest szinte egyáltalán nem találunk hozzá.

A bővítmények között olyan hasznos is akad, amilyen például a Lightning, a

Thunderbird naptárja. Bár nem olyan jó, mint az Outlooké, de mégis használható, és ne feledjük: ez is ingyenes! Néhány általa mégsem ismert fontosabb funkció: meeting request (találkozókerés) küldése és folyamatos naptár (hónapok közötti „átfolyás”). Ettől eltekintve a szokásos naptáralapú feladatkezelésre jól használható.

a Pocket PC/Smartphone-ra is telepíteni kell (.NET C#). Az asztali gép a kiszolgáló, s TCP/IP hálózaton (például WLAN-on) át kapcsolódik hozzá a mobilkészülék.

A FinchSync képes a kapcsolatok, feladatokat és az időpontokat is szinkronizálni, és bár nem olyan kényelmes, mint az ActiveSync, legalább

A Lightning bővítmény – alapjában ugyan nincs naptár, de ez kárpótlást adhat érte

Mivel Google-korszakban élünk, természetes, hogy megjelent a Google Calendar bővítmény is; azzal a Lightning-bejegyzéseket szinkronizálhatjuk az online Google naptárral. Ez nagy ereje a rendszernek, mert nincs ugyan teljes asztali naptárunk, a Google online naptára igazán jó, kezeli a találkozókérdéseket, és nagyon jó a megjelenítése (bár az „átfolyást” szintén nem tudja).

A korábban említett aláírásváltásra is van megoldás, sőt egészen jó. A Signature Switch bővítménnyel beállíthatjuk, hogy az ilyen és ilyen csoportoknak küldött levél végére milyen aláírás kerüljön, és egyetlen kattintással (vagy általunk konfigurált billentyűlével) válthatunk közöttük. Ez még jobb is, mint az Outlook megoldása.

Szinkronizáció

A Thunderbird egyik legnagyobb hátránya a mobilkészülékekkel való szinkronizáció nehézsége. Néhány megoldás létezik ugyan erre, de mindegyik csak félig oldja meg a feladatot. Az ingyenesek között ott van a FinchSync rendszer; azt az asztali gépre (Java) és

Windowson és Linuxon is szinkronizálhatjuk tenyereszközünket a Thunderbird/Lightinggal.

A FinchSync legnagyobb hátránya a nehézsége: kapuk, IP-címek, egy szóval minden van benne, amiről az átlagfelhasználó mit sem tud.

Összegzés

A Thunderbird második kiadása szinte ugyanazt az érzést hagyta bennünk, mint az első: valaminél jobb, valaminél rosszabb, de valahogy mintha a Linux promptjával is elbáno felhasználók lennének a célközönség.

Ha az Outlookkal vetjük össze, jóval gyengébb, ha az Express-szel, akkor lényegesen jobb, különösen, ha a szükséges bővítményeket is felhasználjuk. Abban viszont egyáltalán nem vagyunk biztosak, hogy csak mert valamennyivel jobb, mint a Windows beépített levelezője, a felhasználók váltani fognak: nem találtuk meg azt a keresett, átütő funkciót, amivel ha jobb lenne, mindenki azonnal váltana. ▶

Widget-gazdaság

A Facebook Developers API-t nagy csinnadrattával jelentették be múlt héten, a szakbloggerek pedig lecsaptak a témára, mint sárkány a meleg pitére (Copyright Békés Pál), [Irtá: Nemes dZ. Dániel]

Egy ideje nagy felhajtás van a „widget-gazdaság” körül, a *Newsweek* a 2007-es esztendőt egyenesen a „widgetek éveként” emlegette. Nem is csoda, hiszen a beágyazott alkalmazások a vírusmarketing egyik legerősebb eszközei lehetnek. Ahogy egy cégnek hangsúlyt kell fektetnie arra, hogy a Google-keresésben előkelő helyen szerepeljen, ugyanígy érdemes „widgetizálni” szolgáltatásait egy részét, és elérhetővé tenni a MySpace-en keresztül. – Nem is csoda – írja *Josh Kopelman* –, hogy a *widget* szó a nem

Mark Zuckerberg CEO, Facebook

geekek számára gyakorlatilag egyetlen jelentett a „beágyazott MySpace alkalmazás” kifejezéssel. Ennek ellenére a MySpace-irányelveknek köszönhető bizonytalanság sok céget arra kényszerített, hogy a lehető legjobban függetlenítse magát az óriástól – erre pedig most lecsapott a Facebook.

A 20 millió felhasználóval rendelkező Facebook egy nyílt, szabad felhasználású API-t hozott létre harmadik fél részére, és abban sincs megkötés, hogy a fejlesztők mire használhatják majd a kész alkalmazásokat. A reklámbevételek és a tranzakciós bevételek 100 százaléka elvileg a fejlesztők zsebébe fog vándorolni; nem csoda tehát, hogy rengeteg a lelkes bejegyzés. Mintha valahogy a Facebook lenne a social networking Apple-je a nagy gonosz MySpace (Microsoft) ellenében. „Ezentúl nem kérdés, hogy a cégek melyiket fogják választani – írja *Michael Arrington* a *Techarunhon* –, ez nem is döntés, hanem csak egy IQ-teszt.” Ahogy *Mar: Canter* írja: ezentúl minden szociális jellegű webalkalmazást a nyitottsága alapján ítélnék majd meg. „Ezen a végfelhasználók nyernek, nem a Facebook” – teszi még hozzá.

Athöngésze azonban a felhasználási feltételeket, érdekes dolgokra bukkanunk. *Isan Pope* a *Vecosyzen* közzétett egy listát a fontosabb szabályokról, amelyeket – figyelembe véve természetesen, hogy sem *Pope*, sem én nem va-

gyunk jogászok – érdemes elolvasni (lásd *Facebook-szabályok c. keretes írá-sunkat*).

A szabályok egy része persze magától értetődő, de a jövőt illetően elég sok a kérdőjel. Vajon szedne-e majd díjat a sikeres widgetek után? Úgy tűnik, igen. Ezeket le akarják majd másolni? Úgy tűnik, igen. Viszont bármikor elvághatnak a platformtól, így a 20

JOG Facebook-szabályok

- A Facebook korlátozhatja vagy indoklás nélküli törölheti a felhasználót.
- A Facebook fenntartja a jogot, hogy bármikor és bármilyen formában díjat szedjen.
- A Facebook lemásolhatja és terjesztheti alkalmazásainkat, valamint analizálhatja azok tartalmát a célzott reklámokhoz.
- A Facebook a miénkhöz hasonló alkalmazást hozhat létre, kötelezettség nélkül.
- Tilos akár harmadik szintű Facebook domainnevet létrehozni (pl. facebook.computerworld.hu).
- A Facebook bármikor megváltoztathatja a felhasználási feltételeket, és ha ez nekünk nem tetszik, a továbbiakban nem vegyük igénybe a szolgáltatást.

millió felhasználóra épülő vállalkozás létrehozása egyelőre nem látszik valami biztonságosnak. Úgy tűnik, a MySpace-t nézve rájöttek, hogy „fejlesztők ante portas”, és tanácsos megnyitni a kapukat, de készek arra, hogy a Nagy Testvérhez hasonlóan könyörtelenül érvényesítsék érdekeiket.

Ahogy *Steve O'Hear* is írja a ZDNeten, igazán lenyűgöző, milyen széles skáláját kínálja a Facebook az alkalmazásoknak, a működést igazából egy interneten futó operációs rendszerhez lehetne hasonlítani – harmadik fél is hozzáférhet a felhasználókhoz, illetve egységes felületet kínál. A Facebookon van egy speciális felület, ahol a felhasználók böngészhetnek, és új alkalmazásokat telepíthetnek. Így – írja *Arrington* is – lehetőség van arra, hogy valaki újratervezze a Facebook Photost, majd eltávolítsa az eredeti változatot. Az új alkalmazás ebből következően feltűnik majd a felhasználó személyes oldalán is, így „Facebook-stílusban” bekerül az esemény a hírek közé, tehát a felhasználó ismerősei értesülnek majd létezéséről.

A Facebook növekedése fantasztikus – felhasználóinak száma hetente 3 százalékkal nő. Ez 100 000 felhasználót jelent, akik hűségese is maradnak a regisztráltak fele ugyanis legalább naponta visszatér. A Facebook a hatodik leglátogatottabb oldal az Egyesült Államokban, többször nézik meg naponta, mint az eBay-t. Ez az újdonság pedig valószínűleg még több felhasználót fog vonzani, tehát (egyelőre) valamennyire hihetőnek látszik az, hogy díjtalan marad az alkalmazások használata.

Adott egy hatalmas felhasználói bázis, jó az oldal, megvan benne az összes nagyobb social media alkalmazás, mitől lesz mégis különleges? *Richard MacManus* azt írja a *Read/Write Web*-ben, hogy szerinte az „X-összetevő” az ambíció. Felteszi a kérdést: Vajon *Mark Zuckerberg* CEO stílusa és ambíciója azt sugallja, hogy ő akar lenni a következő *Steve Jobs*? Hogy ez nem légből kapott ötlet, az is mutatja, hogy *Liz Gannes*, a *GigaOM* bloggere is meglátja a hasonlóságot. „Elhagytuk az eBay-t, a következő a Google lesz” – mondta *Zuckerberg* a Facebook új API-jának bejelentésekor. Egyelőre *Larry Brin* és *Sergey Page* ugyan nyugodtan alhatnak, de a feneketlen ambícióit és önbizalmat mindenképpen jól jelzi. Ahogy *Dan Farber* is írja a ZDNeten, a *Mark Zuckerberg* által a Facebookra használt „social utility” kifejezés is jelzi a célokat: olyan hasznos alkalmazásokat

kínáló céggé válni, amely potenciálisan több százmillió ember számára kínál eszközöket, segítve őket személyes vagy szakmai életükben.

A Facebook f8 eseményen 65 cég be is mutatta saját termékét, melyet a Facebook platformra fejlesztettek, ezek között van könyvajánló (Amazon „Buy” gombbal), videoszerkesztő vagy éppen zenekereső, de számtalan más hasznos kütyü is.

Itt megint előkerül a szabadság kérdése: eddig körülbelül 70 céget „engedett be” a Facebook, de a nagyközönség számára nem tiszta, hogy milyen

NÉVJEGY Bloggerek

Josh Kopelman: a *First Round Capital* ügyvezető igazgatója, az *Info-nautics* és a *Half.com* és a *TurnTide* egyik alapítója, egy ízben az Év Vállalkozója *Philadelphia* térségében.

Michael Arrington: jogász, közgazdász, vállalkozó, a *TechCrunch* lelke. **Steve O'Hear:** oktató, újságíró, a *Guardian* és a *Macworld* publicistája, a ZDNet bloggere.

Richard MacManus: a *Read/Write Web* alapítója és szerkesztője, azelőtt a *Szilióciúm-völgyben* volt kutató és fejlesztő.

Dan Farber: több mint 20 éve dolgozik újságíróként és szerkesztőként. A *CNET Networks* alelnöke, a ZDNet főszerkesztője. Alelnök és főszerkesztő volt a *PC Weeknél* és a *MacWeeknél*, alapítója volt a *MacWorldnek*, és szerkesztette a *PC Worldöt* és a *PC Magazinet* is. **Donna Bogatin:** eredetileg befektetési bankárként dolgozott, a *VIPOffer.com* és az *UrbanSavings.com* alapítója, eeb-alapú üzleti modell oktatója, a ZDNet bloggere.

szempontok alapján válogatták össze a vállalatokat, illetve, hogy mi kell majd ahhoz, hogy mások is beszállhassanak az igen ígéretes üzletbe. Nagyon helyes tehát, hogy örülünk az új, nyílt stratégiának – ami annyira mégsem nyílt – de csak a jövő fogja eldönteni, mihez kezd a Facebook a szerencséjével. *Donna Bogatin* mindenesetre óvatosságra int: lehet, hogy a Facebook az új Google, de ez korántsem jó dolog: minden felhasználó önként és dalolva adja át személyes adatait, így lehetőséget adva a világ leghatékonyabb adatbányászatára. Itt a következő Nagy Testvér. ▀

APC univerzális tápegység	
Bemenet	120–127 V/2 A váltóáram
	220–240 V/2 A váltóáram
	11–16 V/8 A egyenáram
Kimenet	USB 5 V/2 A
	12–20 V/3,7 – 5 A
Méret	55×134×31 mm
Tömeg	385 g
Forgalmazó	APC Magyarország
Ár	kb. 23 000 Ft
értékelés	

APC univerzális tápegység Áram mindenhol mindenhol

Az APC már jócskán túlélt azon, hogy csak szünetmentes áramforrásokot gyártson. Most egy univerzális tápegységét néztük meg: igyekeztek olyan, sokoldalúan használható tápegységet készíteni, amely elsősorban a mobil eszközök (PDA, noteszgép, telefon stb.) tápellátására szolgál.

Maga a berendezés viszonylag kicsi, és éppen beleillik az APC noteszgéptáskájába. A sokféle felhasználási lehetőségnek megfelelően persze csomagolásában rengeteg kiegészítőt találunk, mellettük egy kis fekete zsákot, hogy legyen is miben tartani a sok apróbb-nagyobb alkatrészt.

A transzformátor dobozából egy fixen beszerelt vezeték lóg ki. Erre a kimenetre egyszerűen ráilleszthetjük a mellékelt tízféle csatlakozóból azt, amelyikre éppen szükségünk van. Így szinte az összes, jelenleg piaci forgalomban lévő noteszgéphez használhatjuk a tápegységet, de hogy egyszerűbb legyen a dolgunk, a gyártó

egy hosszú listát is mellékel azokról a notebookokról, amelyekhez csatlakoztathatjuk. (A készüléket regisztrálhatjuk is az APC-nél, cserébe ingyen kaphatunk egy Dell noteszgéphez használható csatlakozót.)

Mielőtt a tápegységet összekötnénk a noteszgéppel vagy más mobil eszközzel, az alján ki kell választanunk a kimenő feszültséget, amit egy tolókapcsolóval 12 és 20 volt között állíthatunk – azt, hogy az adott készülékhez mekkora feszültség kell, az adatlapjáról tudjuk lelesni (noteszgépeknél ez egyszerű, mert általában a gépek alján is feltüntetik ezt az értéket).

A trafó oldalán van a hálózati bemenet. A hozzá adott kábel végén olyan külföldi szabványú csatlakozó van, amely egy itthon is használatos csatlakozót rejt. Sajnos ahhoz, hogy elővárásoljuk, esavarhúzó kell, és ugye, csavarhúzóval utazni bajos; repülőgépre ugyanis nem szabad fel-

vinni. A tápegységnek azonban óriási előnye, hogy átkapcsolás nélkül 110 és 230 voltos hálózaton is használhatjuk.

A trafó kisebbik felén egy másik bemenetet is találunk. Az ide való kábel egy szivargyújtóba illeszkedő dugóban végződik, de ezt lehúzzhatjuk, és akkor előtűnik a repülőgépen használatos csatlakozó. Ezzel a bemenettel autóban és repülőgépen is „hálózatról” használhatjuk mobil eszközeinket.

A trafónak a noteszgépekhez szolgáló, választható feszültségű és végződésű kimenete mellett egy USB-kimenetet is találunk. Ehhez egy kis kábelt is kapunk, amelynek révén két USB-foglalathoz jutunk; ezen át tölthetjük USB-csatlakozós mobil eszközeinket.

Használatkor a trafó melegszik, de szerencsére nem tud túlmelegedni, mert amikor elér egy kritikus hőmérsékletet, automatikusan kikapcsol.

Összességében ez az eszköz nagyon jó, valóban univerzális, és tényleg szinte mindenféle szabványú elektromos hálózatról és forrásból lehet vele áramot nyerni: különböző hálózati feszültségekből, autóból és repülőgépből egyaránt. **✓/A.**

Keresse az újságárusoknál!

PC WORLD

MEGBÍZHATÓ TANÁCSOK PROFIKTÓL!
WWW.PCWORLD.HU

HORIZONT

Ő a Spamkirály

Négy éven át naponta több tízmillió spamet küldhetett szét Robert Alan Soloway, aki ellen bírósági eljárás indult. A seattle-i férfi nem létező címmel vagy más nevében feladott levelekben hirdette szolgáltatásait.

computerworld.hu/cikkek/soloway ▶

Érdemeik elismerése mellett

A Motorola, az IBM és a Dell is bejelentette, hogy a működési költségek csökkentését célozva megválnak több ezer dolgozójától. A Dell elsősorban a leépítésektől reméli működési költségeinek csökkentését.

computerworld.hu/cikkek/karsucuk ▶

Robotok harca

Számunkra többnyire láthatatlanul, de már majdnem mindenhol ott vannak a robotok, ha nem is a tudományos-fantasztikus irodalomból megismert humanoidok. Számtalan versenyt is bonyolítanak a robottervezés majd minden kategóriájában. [írta: Nemes dZ. Dániel]

Kezdjük is egy érdekességgel: a RoboCup névre keresztelt nemzetközi projekt a robotika, mesterséges intelligencia és társtudományaik fejlesztésére alakult. Olyan feladatot vállalt fel, amely megoldásához technológiák széles körét kell használni és integrálni. A projekt távlati célja többek között nem más, mint olyan robotlabdarúgócsapatot kifejleszteni, amely 2050-ben már felveheti a versenyt az aktuális világbajnok „ember”-csapattal.

Ehhez autonóm működésű ágenseket kell fejleszteni, amelyek képesek

együttműködni, aztán valós idejű döntések kellene, csatasorba állítva a szenzorok széles skáláját. A fejlesztésnek persze nem csak a futbalcsapat előállítása a célja, hisz gyorsan mozgó, a környezet változásaira érzékeny robotokat rengeteg helyen lehet felhasználni. Ilyenek például a mentési munkálatok nagyobb katasztrófák idején – a RoboCupRescue projekt az ilyen esetekben adódó problémák, feladatok megoldásának kifejlesztésére jött létre.

A RoboCupot több különböző ligában rendezik meg. Elsőnek mindjárt ott van a szimulációs rész: itt csak több, független ügynököt kell programozni a versenyzőnek, a csapatok pedig két 5 perces félidőben egy virtuális pályán mérik össze tudásukat.

Eurobot

Az Eurobotot – mint neve is mutatja – Európában rendezik. 1998 óta minden évben más-más ország ad otthont az eseménynek: a csapatoknak meglehetősen komplex feladatot kell megoldaniuk

egy vagy több robot elkészítésével. A versenyen szerepelt már robotgolf, kőkuszdió-rögbi, bowling (ahol az ellenfél bábuít fel is lehetett állítani, így játékméleti problémát is jelentett a feladat), idén pedig különböző hulladékokat kell a robotoknak a megfelelő gyűjtőbe szállítaniuk – hangsúlyozva az EU elkötelezettségét a környezetvédelem iránt.

Nem csak verseny, bemutató és konferencia is egyben az Eurobot: robotikában érdekelt cégek mutatják be megoldásaikat, figyelik a résztvevőket, jövőbeli munkatársakat keresve. Sok országban nemzeti kupát is tartanak a nevezni kívánók nagy létszáma miatt, és az első három helyezett utazik ki az Eurobotra. Sajnos azonban amíg például Algériában is van selejtező, Magyarországon nincs. Ennek ellenére utaznak magyar versenyzők is a megméretésre.

A Computerworld munkatársa egy „veteránnal”, egy fiatal csapattal és egy egyetemi oktatóval beszélgetett az Eurobot versenyről. (A verseny lapzár-

táncor még folyik, az eredményekről lásd beszámolóinkat a computerworld.hu oldalon).

Kautny Szabolcs 2000-ben megszerezte mérnök-fizikusi diplomáját, majd a villamosmérnöki szakot is elvégezte a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Karán. Ott a Tudományos Diákköri (TDK) közreműködésével került ki az Eurobot versenyre.

Computerworld-Számítástechnika: Hogyan kezdett robotikával foglalkozni?

Kautny Szabolcs: Még mielőtt a versenyyel megismerkedtem volna, már foglalkoztatott a téma – ha nem is kifejezetten a robotika, de az ipari automatizálás, az irányítástechnika és a hajtásszabályozás. Önálló témaként választottuk Tervező Gábor keze alatt az Eurobot feladatának megoldását.

CW-SZT: Csapatában – a K.G.Ö.-ben – bányán voltak? Minden területen dolgozott mindenki, vagy inkább felosztották egymás között a feladatokat?

K.SZ.: Négyen vagyunk – vagy inkább voltunk –, hiszen idén először nem fogunk kimenni a versenyre. Eredetileg mindenki ugyanúgy indult: az Irányítástechnikai és Robotinformatikai főszakirányt választottuk. Természetesen idővel szétvált a munka: egyikünk affinitást érzett a programozás iránt, egy másik kolléga a gépi látás problémáiban mélyült el, ketten pedig a hardvertervezéssel foglalkoztunk szívesebben.

CW-SZT: Történt valami igazán érdekes a versenyen? Gondolok itt például a folytonos félreértésekre a szabályok körül.

K.SZ.: Bizony rendszeresen előfordult, hogy többféleképpen értelmezték a szabályokat a különböző országokból érkezett versenyzők és a rendezőség. Ezen nem akadtunk fenn annyira. 2003-ban, amikor először utaztunk ki a versenyre abban a tudatban, hogy egy működő megoldással állunk majd ki, a helyszínen kiderült, hogy teljesen rossz nyomon haladtunk. A végén már sem-

HORIZONT

mi sem úgy működött a roboton, ahogy szeretnénk volna, de a vakszerencse meghozta számunkra a 13. helyezést.

CW-SZT: *Azóta bány versenyen jártak?*

K.SZ.: 2003 óta mindegyiken, idén először nem megyünk. A 2003-as Fej vagy írás, a 2004-es Kókuszrögbi, a 2005-ös bowling és a 2006-os golf versenyre is vittünk megoldást.

CW-SZT: *TDK-munka lévén nem pénzért végezték a feladatot. Mégis, kaptak valami anyagi segítséget az egyetemről?*

K.SZ.: Igen, amíg az egyetemre járunk, a nevezési díjat kifizették, illetve a gyártáshoz is kaptunk segítséget, az utazásunkról magunk gondoskodtunk. Ez persze az első két évre igaz, azóta már nem vagyunk egyetemisták, a saját erőnkkel építettük-építjük tovább a robotokat, így nekünk ez inkább pénzbe került – nem is kevésbe. Miután végeztünk, az összes berendezést, hardvert ott hagytuk az egyetemen. (Távozásunk előtt az Irányítástechnikai és Informatikai Tanszék átvette a robotunkat, és valamennyi pénzt fizettek is érte.) Az anyagiaknál szomorúbbnak találok, hogy idén a robotunk kihasználatlanul fekszik az IIT-n, nincsenek olyan hallgatók, akik kihasználnák a lehetőséget, és továbbvinnék a munkánkat.

CW-SZT: *Főleg az említett anyagiak, vagy más okok miatt sem folytatják a versenyzést?*

K.SZ.: Egyre komolyabb munkája van mindenkinek a csapatban, nincs értelme, hogy éjt nappallá téve pár nap vagy pár hét alatt összehozunk egy robotot. Ez nem lesz profi szerkezet, megint csak a vakszerencse segítene, hogy bármilyen eredményt elérjünk vele. A tapasztalatunk megvan, de sokkal lelkebb és több idővel rendelkező emberekre van szükség.

Kompenzálni kell

A 2007-es Eurobot Gyurgyalag néven induló magyar csapatát Kovács Benke és Szayer Géza mechatronikai gépész, Lakatos Dávid villamosmérnök, illetve Zsellér Attila informatikus hallgató alkotja.

CW-SZT: *Önök hol ballottak először az Eurobot versenyéről? Mit szeretnének elérni az indulással?*

K.B.: Egy volt villamoskari hallgatótól hallottunk erről, aki maga is indul a versenyen. Elsősorban a saját szórakoztatásunkra kezdtük el, de úgy tűnik, hogy megy a dolog, így TDK-téma is lesz belőle.

CW-SZT: *Régebbi versenyeken is indultak már?*

Sz.G.: Tavaly is belefogtunk, akkor csak a mechanikát építettem, de a villamos-

mérnök kolléga, aki vállalta a robot elektronikájának megtervezését, nem végzett a feladatokkal, így kvalifikálni sem tudtunk. Bécsbe azért kiutaztunk megnézni a többi robotot.

CW-SZT: *Anyagi segítséget kértek-e az egyetemről a gyártáshoz, illetve a versenyre?*

Sz.G.: A robothoz nem kértünk anyagi segítséget, többnyire otthoni alkatrészekből építettük. A nevezési költségre, utazásra sem kértünk pénzt, az 50 eurós csapatonkénti nevezési díj nem vésszes összeg, az egyetem részéről bőven elég lesz, ha igazoltnak veszik a hiányzásunkat a gyakorlatokról, amíg tart a verseny.

CW-SZT: *Mi volt a legnehezebb feladat a tervezés, megvalósítás során?*

K.B.: Elsősorban az előre nem látható problémákkal küszködünk, ilyen volt például egyikünk operációs rendszerének összeomlása, vagy a felprogramozó hibái. A debuggolás (hibakeresés) is nagy gondot okoz.

Zs.A.: A pontos mozgás is nagy probléma, ha egy adott koordinátára megérkezik a robot, de ott el kell fordulnia

T.G.: A 2003-as versenyen indultak először tőlünk hallgatók. Egy vállalkozó szellemű négyes vetette fel (közülük Kautny Szabolcs is – a szerk.), hogy ők fáradtságot, időt és energiát nem kiélve elindulnának ezen a versenyen. Eleinte ugyan szkeptikus voltam, de az Önálló Labor keretein belül folyó munka később diplomaterv lett, majd karri TDK-szekciógyőzelem és OTDK második helyezés, nem is beszélve a versenyen elért 15. és 13. helyezésről. A szándék mindig megvolt, hogy ott legyünk a további versenyeken, a kivételzés nem mindig sikerült. A 2005-ös versenyre kiment az utódcsapat, de pechünk volt, egy szerencsétlen mozzanat miatt – egy driver nem indult el a kritikus pillanatban, és a robot nem jutott át a minősítésen – nem tudtak versenyezni. A tavalyi év kimaradt, de idén megint kint szeretnénk lenni a versenyen.

CW-SZT: *Minden hallgatóval minden részbe beleköltöztetnek a tervezésnek, vagy inkább bagyják, hogy mindenki a maga szakterületén fejleszzen?*

T.G.: Itt nincsenek igazán behatárolt

szakterületek. A hatalmas mennyiségű munka megkö-

Nagyon jó nézni, hogy fiatal mérnökök

hegyeket képesek megmozgatni a szakmai fejlődésükért.

valamilyen irányba, akkor el is mozdul az adott helyről. Ezt valahogy kompenzálni kell.

CW-SZT: *Mi vezérli a robotot és milyen nyelven készül bozza a program? A feladatot hogyan hajtja majd végre?*

Sz.G.: Három darab PIC mikrokontroler irányítja. C nyelvben írjuk hozzá a programot. Ez több problémát is felvet: sok az időzítéskritikus feladat, a compilerünk pedig sok mindent nem támogat.

Zs.A.: A szemétszedést egy „impeller” nevű eszközzel szeretnénk elvégezni, ez lényegében egy nagy fordulatszámú, csöbe zárt porszívó, amelyet igazából modellrepülőkhöz meghajtására szoktak használni. Miután a robot beszívott egy tárgyat, eldönti, mi is az, majd kilövi a megfelelő tárolóba.

A szándék megvolt

Dr. Tevesz Gábor, a BME Automatizálási és Alkalmazott Informatika Tanszékének docense arról beszélt, hogy miért számít példaértékűnek az Eurobot.

CW-SZT: *Mióta indulnak a tanszékéről hallgatók az Euroboton TDK-sként vagy önálló témában?*

veteli a feladatokat felosztását, ezen belül mindenki azt csinál, amit szeretne. Ugyanakkor fontos, hogy mindenki tudjon szinte mindenről, más különben nagyon dögögne a csapatmunka. Igaz, a nagyobb területek általában egy-egy személyhez – mint felelőshöz – köthetők egyértelműen. Meg kell említeni azokat a fiatalabb hallgatókat is, akik az ütközésetektől, a kommunikáció és a tájékozódás, helyzetmeghatározás problémáján dolgoznak további versenyek számára.

CW-SZT: *A tanszék mennyiben tudja támogatni a diákok szereplését a versenyen?*

T.G.: Ez bizony nem egyszerű kérdés. A munka meglehetősen eszközigenyes és ennek megfelelően drága, a költségek nem a tíz- hanem a több száz-ezer forintos nagyságrendet is elérhetik évente, különösen, ha valamennyi részfeladat költségeit összeadjuk. A nyersanyagok, gyártási költségek nem terhelik – és nem is engedném, hogy terheljék – a hallgatókat. Ezt a tanszéknek kell megoldani részben saját erőből, részben támogatásokkal. A kiutazást, amihez többnyire autó szükséges a kiszállítandó eszközök miatt, eddig mindig megoldották maguk a hallgatók, hiszen a franciaországi, svájci versenyt ál-

talában meg szokták toldani egy azt követő privát pihenéssel is. A szállás, elvitás költségeit az Eurobot szervezet a nevezett résztvevők számára állja, amit ezúton is köszönünk.

CW-SZT: *A hallgatók idén is indulnak az Euroboton. Hol tart a felkészülés?*

T.G.: Az idei évben először állt össze „kooperációs” csapat: Varga Dániel (AAT), Kiss Domokos (AAT) és Egri Attila (IIT) – az Automatizálási és Alkalmazott Informatikai Tanszék két hallgatója mellé – baráti kapcsolatok révén – az Irányítástechnika és Informatika Tanszék egy doktorandus hallgatója is társult, ő elsősorban a látórendszerrel foglalkozik. Azt kérde, hogy áll a munka? A laborba csak némi hegymászás útján lehet bejutni a műszerekre, alkatrészekre, robotelemekre a pályán keresztül. A hétvégen várhatóan nem sokat fognak aludni, de hétfő reggel indulás van, ha törlik, ha szakad!

CW-SZT: *Az autonóm működésű robotok tervezésében szerzett tapasztalatot lehet hasznosítani az iparban ma Magyarországon?*

T.G.: Biztosan lehetne, ez még eddig nem történt meg. Ez a folyamat inkább a hallgatókról szól, és a hallgatókért van. Egy ilyen másfél-két éves procedúrát „végigszendvedő” társaság szinte gyakorlott mérnökként kerül ki tőlünk. Nagyon sok mindent láttak, kipróbáltak és tapasztaltak már, mire végeznek, én pedig igyekszem mindig hobbiszíntről a tényleges ipari megoldások felé terelni őket. Még akkor is, ha az aktuális megoldás ezt nem feltétlenül követelné meg, gondolok például a leválasztásokra, zavarvédelemre, megbízhatóságra. Ez már önmagában megéri a munkát, ezért nem is erőltettük eddig a tényleges ipari hasznosítást.

CW-SZT: *Összefoglalva, mi a véleménye az Eurobot versenyéről és a versenyzőkről?*

T.G.: Két dolgot említenék, még ha szentimentálisnak is neveznek érte: egyrészt nagyon jó nézni, hogy fiatal mérnökök hegyeket képesek megmozgatni a szakmai fejlődésükért, hiszen a verseny előtti finisben még az alvás is háttérbe szorul az akaráss mögött. A másik nagyon pozitív tapasztalat: a verseny színhelyén az egymást nem ismerő, rivális csapatok szívvel-lélekkel segítenek egymásnak, műszereket, alkatrészeket adnak kölcsön annak, aki esetleg másnap legyőzi őket. Ezt én nagyon-nagyon fontos dolognak tartom. Azt hiszem, a mai egyre jobban versengő és elidegenedő világban ez fontos, példaértékű. ▀

PODCAST

HÍREKRE HANGOLVA!

Naprakész szeretne lenni,
de ideje nincs a híreket elolvasni?
Hasznosan szeretné tölteni
a közlekedési dugókban elpazarolt időt?

Mi hangot adunk a legfrissebb IT-híreknek!
<http://computerworld.hu/podcast>

Podcast szolgáltatásunk segítségével tematikusan,
több szempont szerint szűrve is kereshet
az archív előadások között.

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

COMPUTERWORLD

PODCAST

HÍREKRE HANGOLVA!

